

Treball de recerca

Abraçant el llop

La violència de gènere des de la perspectiva de l'agressor

ÍNDEX

0. Introducció	5
1. Marc teòric	
1.1. Orígens de la violència de gènere	8
1.2. El comportament humà	10
1.3. La violència i els seus tipus	11
1.4. Marcs explicatius de la violència de l'agressor	15
1.4.1. Classificacions tipològiques sobre homes violents contra la parella.....	15
1.4.2. Factors etiològics.....	19
1.4.3. Factors de risc associats als agressors.....	20
1.4.4. Factors de vulnerabilitat de les víctimes	25
1.5. El cicle de la violència.....	26
1.6. Conseqüències de la violència de gènere	27
1.6.1. En l'agressor.....	27
1.6.2. En la dona maltractada.....	27
1.6.3. En els fills testimonis de la violència.....	28
1.7. Intervenció en la violència de gènere.....	29
1.7.1. A nivell individual	29
1.7.2. A nivell social.....	33
2. Marc pràctic	
2.1. Entrevistes	38
2.1.1. Entrevistes a Treballadores Socials	38
2.1.2. Entrevistes i testimonis de dones que han patit violència de gènere	47
2.2. Qüestionari a deu dones que han patit maltractament.....	59
3. Conclusions.....	64
4. Bibliografia.....	67
5. Annexos	73

0. INTRODUCCIÓ

Des del primer moment vaig veure aquest treball com una oportunitat per aprendre i submergir-me en un tema, és per això que vaig voler centrar-lo en un àmbit que m'agradés i tingués curiositat per descobrir encara més. Immediatament, vaig pensar en el món criminal, un món que, encara que he vist molts documentals, sèries de televisió, pel·lícules i m'he interessat per aquest, és desconegut per mi. És tan immens que no sabia cap on orientar-lo, ja que no volia que fos generalitzat, sinó més especialitzat. Després ho vaig tenir clar. Havia de parlar d'un problema que afecta greument la nostra societat: la violència de gènere.

Com ja he esmentat, el món que realment m'atrau és el criminal. Per això, el meu treball tracta sobre la violència de gènere des de la perspectiva de l'agressor. Una altra raó per centrar el treball en la persona que exerceix la violència, és que no ha estat tan estudiat ni investigat, com ho ha estat el paper que té la víctima.

Ara bé, tot i que els meus objectius inicials eren clars, els problemes han esdevingut a mesura que el meu treball avançava. En la part teòrica, tot i que hi ha més escassetat d'informació que si parlés de la víctima, he pogut aprofundir. En canvi, a la part pràctica, se m'han tancat moltíssimes portes perquè no he pogut, lògicament, anar a la presó a parlar amb els agressors. Tot i així, no vaig quedar-me de braços plegats i vaig pensar que, si no podia parlar amb ells, potser sí que ho podria fer amb les persones que els donen tractament psicològic. En tractar-se de clíniques privades, tot i que vaig parlar amb els especialistes i vaig insistir molt, no vaig obtenir resposta concloent per seguir aquest camí.

Tenint això sobre la taula, vaig veure que no era gaire viable, però em quedava un últim intent, parlar de l'altre paper en la violència de gènere: el de la víctima. Vaig decidir que havia d'orientar la part pràctica en aquesta direcció i el que vaig fer primer, fou parlar amb algunes de les entitats que trobem tant a Reus com a Tarragona. Mitjançant aquestes, vaig intentar arribar a dones que haguessin sofert aquest tipus de violència, però em va ser impossible, ja que no estaven disposades a parlar amb mi. Així que vaig haver de recórrer a Internet, on vaig posar-me en contacte amb moltes associacions de violència de gènere que tenien com a membres persones que havien sofert violència. Finalment, he pogut realitzar entrevistes amb dones que van patir aquest tipus de violència, però totes fora de Catalunya. Aquestes entrevistes han estat

realitzades per telèfon amb el permís de la dona per tal que es pogués gravar i publicar en aquest treball.

A més, com que en un futur vull estudiar Dret, he parlat de les administracions, així com s'esmenten lleis, i s'adjunta documentació oficial sobre el procés judicial que pateixen les víctimes.

En conclusió, tot i que la meva idea inicial era parlar només sobre l'agressor, en veure'm limitada en la part pràctica, he hagut de redirigir el meu treball. Per tal que s'entengués millor el punt de vista de la víctima a les entrevistes, he parlat també de la víctima i he donat algunes nocions bàsiques.

És un treball on des del primer moment em vaig trobar amb dificultats, fins i tot quan triava el tema sabia que era difícil i no podria accedir a tot el que a mi m'hagués agradat. I això fou el que més em va motivar per seguir endavant, saber que a vegades et trobaràs amb obstacles però si realment tens un objectiu, sabràs refer el camí i trobar solucions als problemes que se't presenten.

Per tal de complir l'objectiu de conèixer alguns dels serveis que trobem al Camp de Tarragona sobre violència masclista, m'he dirigit:

- A Reus, al **Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)**, on l'Eva Castellano, Treballadora Social del SIAD, va explicar-me el procés des que una dona denuncia o, per contra, no vol fer-ho. Així com les funcions i objectius que té el servei.
- A Tarragona, al **Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE)**, on vaig realitzar una entrevista a la Marta Álvarez, directora del SIE, per tal de comprendre els seus propòsits, la seva funció, experiències, opinió, etc.

He buscat dones que haguessin patit episodis de violència per part de la seva parella per realitzar entrevistes, conèixer els seus sentiments, la seva història i, a més, intentar aprofundir en les característiques que tenien les persones que els infringien maltractament.

Les entrevistes s'han realitzat per telèfon mòbil i les dones han donat el seu consentiment per tal de ser gravades i que, posteriorment, l'entrevista fos publicada al treball.

A banda de les entrevistes, he arribat a més dones que han sofert episodis de violència per part de la seva parella i estan disposades a respondre un breu qüestionari sobre les característiques de l'agressor. Així, a partir de les seves respostes, podrem comparar-les i elaborar un perfil d'un suposat maltractador. Alguns d'aquests qüestionaris s'han realitzat per telèfon, altres han estat via correu electrònic.

El principal objectiu d'aquest treball ha estat intentar aprofundir en la psicologia masculina, per tal de conèixer millor l'agressor i el seu entorn. Així com veure si existeixen una sèrie de patrons que són freqüents en els ells i, a partir d'aquests, comprovar si podríem arribar a un perfil comú. Finalment, conèixer quines són les ajudes que es brinden a l'home per no seguir exercint aquesta violència, com també a la víctima, tant individualment com a nivell col·lectiu.

1. MARC TEÒRIC

1.1. ORÍGENS DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La violència de gènere és un fet universal i està present en totes les cultures, societats, religions, sistemes socials i polítics, economies, ideologies... Va ser el moviment feminista el que va començar a parlar de la desigualtat i la subordinació que patien les dones en els diferents àmbits de la vida.

L'anomenada <<primera onada del feminisme>>, el segle XVIII, va reclamar la igualtat de drets per les dones, les quals eren considerades ciutadanes de segona classe. Van denunciar la violència que suposava no tenir drets de ciutadania, com l'accés a l'educació, al treball, al vot... és a dir, a l'autonomia. La francesa Maria Gouze, coneguda amb el pseudònim Olympia de Gouges, va escriure el 1791 la *Declaració dels drets de la dona i la ciutadana*, on denunciava que la Revolució havia oblidat les dones en el seu projecte d'igualtat i llibertat. Aquest atreviment de reclamar la igualtat la va portar a morir a la guillotina dos anys més tard.

DÉCLARATION DES DROITS DE LA FEMME ET DE LA CITOYENNE,

'A décréter par l'Assemblée nationale dans ses dernières séances ou dans celle de la prochaine législature.

PRÉAMBULE.

Les mères, les filles, les sœurs, représentantes de la nation, demandent d'être constituées en assemblée nationale. Considérant que l'ignorance, l'oubli ou le mépris des droits de la femme, sont les seules causes des malheurs publics et de la corruption des gouvernements, ont résolu d'exposer dans une déclaration solennelle, les droits naturels, inaliénables et sacrés de la femme, afin que cette déclaration, constamment présente à tous les membres du corps social, leur rappelle sans cesse leurs droits et leurs devoirs, afin que les actes du pouvoir des femmes, et ceux du pouvoir des hommes pouvant être à chaque instant comparés avec le but de toute institution politique, en soient plus respectés, afin que les réclamations des citoyennes, fondées désormais sur des principes simples et incontestables, tournent toujours au maintien de la constitution, des bonnes mœurs, et au bonheur de tous.

En conséquence, le sexe supérieur en beauté comme en courage, dans les souffrances maternelles, reconnaît et déclare, en présence

La <<segona onada del feminisme>>, el segle XIX, denuncia que les dones no tenien dret de vot, és per això que se l'anomena <<moviment sufragista>>. Com a resultat de la Convenció de Sèneca Falls trobem la *Declaració de Sèneca Falls* a Nova York el 1848. Fou un document on es denunciaven restriccions, sobretot polítiques, a les que estaven sotmeses les dones: no podien votar, presentar-se a eleccions, ocupar càrrecs públics ni afiliar-se a organitzacions polítiques. L'objectiu del sufragisme era el d'eliminar la violència de gènere en tots els àmbits de la vida; amb aquest es volia aconseguir l'accés a estudis superiors, a poder exercir qualsevol professió, gaudir dels mateixos drets civils que els homes, poder ser administradora dels teus propis béns...

Aconseguit el vot de les dones en alguns països, la <<tercera onada del feminisme>> va qüestionar la violència de gènere en altres àmbits de la vida. Es va introduir al pensament filosòfic el problema que suposa ser dona amb *El segundo sexo* de Beauvoir

el 1949, on planteja i qüestiona l'antropocentrisme: l'home com a centre i mesura de totes les coses, a partir del qual es jutja i s'infravalora la dona. Anys més tard, sorgí *La mística de la feminitat*, una obra clau d'aquesta onada on Betty Friedan mostra moltes de les cares de la violència que pateixen les dones, en molts casos sense ser conscients.

La influència d'aquesta tercera onada va ser decisiva per la conceptualització de la violència de gènere i la comprensió del seu origen i procés. Ha existit des de sempre i estava normalitzada en una vida on era soferta per les dones i acceptada per tota una societat. Només quan les dones van veure això com un problema, va ser possible qüestionar la seva legitimitat i intentar canviar-ho.

La violència de gènere dins la parella és la que més difusió té als mitjans de comunicació, entre altres raons pels danys que causa, però aquesta és només una petita part perquè també la trobem en altres àmbits.

1.2. EL COMPORTAMENT HUMÀ

Pensar, estimar, odiar, sentir, són propietats que es conformen de manera única en cada persona, depenent de la seva herència genètica i la seva interacció amb l'entorn. Tot i que es transmeten trets genètics de pares a fills (herència biològica), la conducta social no s'hereta sinó que és apresada (factor sociocultural). En aquest aprenentatge té especial importància el procés de socialització, mitjançant el qual, la persona a través de la interacció amb altres subjectes aprèn les maneres d'actuar, de sentir, de pensar i fins i tot d'estimar o d'odiar. Podem dir que, mitjançant el procés de socialització, l'organisme biològic és transformat en un ser humà social. Tot i així, la individualitat i la particularitat de cada un d'ells no desapareix en el procés, ja que per la supervivència necessitem igualtat i diferència.

Trobem tres dimensions principals en el comportament humà:

- a) La *dimensió biològica*, és aquella que posseïm pel simple fet de ser un ésser viu i per la qual busquem la supervivència i propagació de l'espècie. Ens referim a conductes innates com pot ser la recerca d'aliment.
- b) La *dimensió psicològica*, on s'han pogut comprovar diferències individuals en l'organització funcional del cervell. Aquestes diferències poden influir en els processos mentals i, per tant, en com l'individu percep i entén el món que el rodeja.
- c) La *dimensió sociocultural*, on la persona és un ésser social i té la necessitat de mantenir relacions socials. Mitjançant la interacció es va construir una identitat social, una forma d'entendre i funcionar en la vida. Per tant, les persones neixen en un grup social que configura en gran mesura les seves vides en compartir interessos, valors, creences..., en definitiva, en compartir una cultura. Dins d'aquesta dimensió prenen especial importància la família, que és on té origen el procés d'aprenentatge i socialització, i per últim, l'escola com un agent socialitzador.

1.3. LA VIOLÈNCIA I ELS SEUS TIPUS

S'entén per violència qualsevol manifestació que tingui l'objectiu de condicionar o limitar la voluntat d'alguna o algunes persones, mitjançant la coacció emocional, física, sexual, econòmica o social. Majoritàriament, aquesta s'utilitza per mostrar dominació i poder. Els tipus de violència que podem trobar són:

Per una banda, entenem per **violència familiar** la que s'ha comès en el si de la família per un dels seus membres i que perjudica la vida o la integritat física, psicològica o sexual o, fins i tot, la llibertat d'un altre membre de la família.

Ha d'existir una relació de consanguinitat. Les persones més vulnerables solen ser les dones, els nens, les persones dependents i els ancians. Totes les formes de violència familiar tenen en comú que existeix un abús de poder i de confiança.

La **violència domèstica** ha de ser exercida per una persona que visqui sota el mateix sostre que la víctima i ha d'existir, o no, una relació de parentesc entre ambdues. Es considera violència domèstica, la que pot dur a terme un cuidador a una persona dependent, encara que la relació sigui laboral.

La **violència de gènere** és un conjunt d'actituds, vivències i comportaments violents que provoquen dolor, malestar i sofriment a la víctima i el seu entorn més pròxim i vulnerable com els fills, pares...

Ja el 1980, a la II Conferència Mundial sobre la Condició Jurídica i Social de la Dona, es va establir que la violència contra les dones és el crim més silenciats del món.¹

Per la seva banda, la Llei Orgànica 1/2004, del 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere., defineix la violència de gènere com, "manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes per part dels que són o hagin estat els seus cònjuges o dels que estiguin o hagin estat lligats a elles per una relació similar d'afectivitat, encara que sense convivència", i "comprèn tot acte de violència física i

¹ MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. La violencia de género. <<http://www.msssi.gob.es/fr/ssi/violenciaGenero/QueEs/queEs/home.htm>>

psicològica, incloses les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat.²”

El concepte de violència de gènere és sobretot utilitzat a Espanya i la RAE va recomanar utilitzar l’expressió “violència domèstica”, ja que la paraula gènere es refereix a “categoria sociocultural que implica diferències o desigualtats d’índole social, econòmica, política, laboral, etc.” Tot i això, l’expressió “violència domèstica” ha estat molt criticada, ja que aquesta també és aquella que s’exerceix entre aquells que viuen sota el mateix sostre que la víctima, i tenen, o no, una relació de parentesc.

En un episodi de violència de gènere solen aparèixer diferents tipus de maltractament: físic, sexual, psicològic i, fins i tot, econòmic³. Aquests solen aparèixer interrelacionats i pot ser molt difícil trobar un cas on només n’aparegui un sol tipus (per exemple, una agressió sexual normalment sol anar acompanyada de violència física). A continuació es mostra cadascun d’aquests tipus de maltractaments:

1. Maltractament físic

És el maltractament que afecta la dona en la seva integritat corporal i es produeixen conductes com donar-li cops, empentes, sacsejar-la, ferides o fins i tot, arribar a causar la mort de la víctima.

Dins el maltractament físic podem diferenciar entre agressions moderades i severes, segons les conseqüències i el dany que produeixin a la víctima. Per exemple, entenem per agressions severes utilitzar armes, estrangular, colpejar amb objectes... Mentre que exemples d’agressions moderades serien empènyer, bufetejar-la, agafar la persona... Tot i aquesta diferenciació, aquest tipus de conductes solen venir juntes, és a dir, és molt difícil que apareguin agressions físiques severes sense que prèviament hi hagin hagut agressions moderades.

Aquestes conductes solen anar juntes però és important diferenciar-les en l’àmbit de les conseqüències que pateix la víctima: mentre que les agressions severes comporten una major probabilitat de lesions físiques, l’agressió moderada produeix menys danys físics, tot i que una bufetada o una empenta no seria una agressió tan greu, pot provocar una

² Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género. Article 1. <<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-21760>>

³ Cal esmentar que existeixen altres tipus de maltractaments, com pot ser el maltractament ambiental, que consisteix en trencar objectes, llançar coses que pertanyen a la dona, etc.

caiguda o un impacte contra un objecte, així que també pot causar lesions molt greus. Cal destacar que a priori de la violència física, precedeixen molts anys de violència psicològica.

2. Maltractament psicològic

Fins fa relativament pocs anys, la violència psicològica havia rebut molta menys atenció, ja que era considerada una violència secundària i menys greu que el maltractament físic. El maltractament psicològic és el tipus de violència que sempre acompanya les altres i pot ser el primer esglaió en l'escala de la violència. A més, té unes conseqüències en la salut mental de la víctima que poden ser comparables, o pitjors, a les del maltractament físic. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) ja ho afirmava el 1998: *'L'aspecte més nociu del maltractament és la tortura mental i viure amb por i terror'⁴*.

Murphy i Hoover (1999) van presentar quatre tipus de maltractament psicològic:

- **Maltractament psicològic de dominància/intimidació.**- Inclou comportaments similars als atacs físics i que tenen com a objectiu produir por en la parella. Ho fan mitjançant amenaces per causar mal (ferir o matar a la parella, a ell mateix o a altres), violència cap a objectes i mirades i gestos d'intimidació, com per exemple romandre molt a prop de la parella de manera amenaçadora durant un conflicte.
- **Maltractament psicològic de denigració.**- Consisteix a criticar i humiliar la parella amb intenció de fer-la sentir malament i danyar la seva autoestima. Un exemple seria dir-li: lletja, inútil, estúpida, etc... i així humiliar-la davant d'amics o familiars. Aquest tipus de maltractament, s'acostuma a relacionar amb agressions físiques posteriors. A més, produeix danys més greus i duradors en el temps.

⁴ WORLD HEALTH ORGANIZATION. Violència contra la parella.
<http://www.who.int/gender/violence/violencia_infopack1.pdf>

- **Maltractament psicològic d'aïllament.-** L'agressor intenta controlar l'entorn de la parella i aïllar-la dels seus amics, així com de les activitats que la víctima pot fer en la seva vida diària (esport...). Un exemple seria investigar i espionar la parella, buscar en les seves pertinences, intentar que no vegi els seus amics o familiars, fer que deixi de treballar o d'estudiar, etc. Aquest tipus de comportaments tenen com a objectiu fonamental augmentar la dependència econòmica i emocional de la víctima cap al maltractador.
- **Maltractament psicològic de retirada d'atenció.-** Consisteix a ignorar la parella, o a qüestions importants per ella, com també deixar de mostrar afecte o atenció. Un exemple seria actuar amb molta fredor quan s'està enfadat, ignorar preocupacions de la parella, etc.

3. Maltractament sexual

Són les accions que obliguen la dona a mantenir relacions sexuals forçades (per intimidació, coacció –xantatges o amenaces- o un altre mecanisme que anul·li o limiti la voluntat de la dona) per part de la parella. És freqüent que els agressors violin de forma sistemàtica la seva parella per demostrar dominació.

L'abús emocional també s'oculta amb el sexual, per exemple: un home es burla de la seva parella dient-li que és poc desitjable i fa comparacions negatives cap a ella i a més l'humilia. El maltractament sexual té unes repercussions en la salut física i psíquica de la dona.

4. Maltractament econòmic

Són els actes destinats a controlar les accions, comportament i les decisions de la dona respecte als aspectes de la seva vida. L'home impedeix que la dona tingui accés als comptes bancaris, li reté diners i, a més, impedeix o limita la seva participació en els béns comuns, li fa xantatge econòmic, impedeix que aconseguixi un treball o que el mantingui, no paga la manutenció, etc.

1.4. MARCS EXPLICATIUS DE LA VIOLÈNCIA DE L'AGRESSOR

Un cop hem vist i desenvolupat el comportament humà i els tipus de violència, ens centrarem ara en la persona que exerceix la violència de gènere. A grans trets, podem dividir les diverses perspectives que estudien l'agressivitat de l'home en dos subgrups:

a) En primer lloc trobem aquelles teories que situen l'agressivitat en *l'interior de l'individu*. Dins d'aquest subgrup hi ha una perspectiva que presenta que l'agressivitat apareix enfront l'instint de la mort, per tant estem davant respostes primàries i instintives. Una altra perspectiva és la que presenta una existència de trets personals i característics, que formen part de la personalitat de l'home.

b) En segon lloc, trobem aquelles teories que situen l'agressivitat en *l'exterior de l'individu*. Des d'aquesta perspectiva, l'agressivitat és una conducta apresada en una societat on l'agressió i la violència són fenòmens naturalitzats socialment. La violència és apresada per l'individu a través de fenòmens com l'observació i la imitació. També pensen que l'agressor és un home que va observar i experimentar la violència en la seva infantesa.

1.4.1. Classificacions tipològiques sobre homes violents contra la parella

Tot i que és cert que podem trobar característiques comunes entre els homes que exerceixen maltractaments no ens hem de deixar guiar estrictament per això, ja que perdriem de vista a tots aquells que s'escapen dels <<perfils>> que esmentarem més tard.

Es poden escoltar moltes coses sobre els agressors: que estan malalts, que són gelosos, possessius, psicòpates, addictes a algunes substàncies, etc. També es diu que la cultura, la classe social i la falta d'educació és el que els caracteritza però podem comprovar (tot llegint algunes notícies) que, tot i que això es pot complir, podem trobar-nos amb homes que mai veuríem capaços de fer una cosa així, ja que podem veure que tenen una educació excel·lent, un treball molt valorat, són respectuosos amb les dones..., tot i això tenen una <<cara oculta>>. Aquests llops vestits amb pell de corder també existeixen i és el que anomenem <<agressors de guant blanc>>.

Els diferents estudis realitzats fins a la data proposen l'existència de dos, tres i, fins i tot, quatre subtipus d'agressors, diferenciables segons la gravetat i extensió de la violència, les alteracions psicopatològiques o de personalitat, la inclinació o la ira. N' existeixen moltes de classificacions, però en aquest treball només s'explicaran tres, començant per la més antiga de les escollides fins a la més recent.

Classificació de Holtzworth-Munroe i Stuart (1994)

Holtzworth-Munroe i Stuart van proposar l'existència de tres variables: el funcionament psicològic, l'extensió i la gravetat de la violència. Juntament amb aquestes també van destacar variables històriques (infància) o variables actuals (actitud cap a les dones) com a possibles factors de risc. Així van definir tres tipus de maltractadors:

- **Maltractadors limitats a l'àmbit familiar** (sobre controlats). Són aquells homes violents que presenten una violència d'intensitat baixa fonamentalment en l'àmbit familiar (parella i fills), així com una baixa implicació delictiva, nivells baixos de depressió i d'alcoholisme, saben moderar la ira i se'n penedeixen després d'episodis violents.
- **Maltractadors disfòrics** (impulsius). Són aquells homes violents que presenten una violència física, psicològica i sexual d'intensitat mitjana o alta enfront tant de la seva parella com d'altres membres de la família (i fins i tot poden ser violents fora de l'àmbit familiar). Segons Holtzworth-Munroe i Stuart són els que tenen majors problemes psicològics, com impulsivitat o inestabilitat emocional. Aquest també passen ràpidament de la tranquil·litat a l'enuig extrem, el que està molt associat amb el trastorn límit de la personalitat o *borderline*.
- **Violents en general / antisocials** (instrumentals). Són aquells homes violents que presenten una violència instrumental d'intensitat moderada-alta enfront tant de la seva parella com d'altres membres de la família. Utilitzen aquesta violència amb l'objectiu d'aconseguir el que desitgen i superar les seves frustracions.

Anys més tard apareixen altres classificacions des d'una perspectiva clínica, un exemple el trobem amb els autors Fernández-Montalvo i Echeburúa (1997).

Classificació de Fernández-Montalvo i Echeburúa (1997)

Aquests expliquen que es poden agrupar els agressors, en funció de l'extensió de la violència i en funció del perfil psicopatològic:

Segons l'extensió de la violència:

- **Tipus d'agressors violents només en la llar.-** La majoria dels individus són violents només a la llar, però al carrer mostren conductes adequades. Les principals causes són l'alcohol, la gelosia patològica i les frustracions fora de casa.
- **Tipus d'agressors violents en general.-** Aquests individus han sofert experiències de maltractament en la seva infància, són persones agressives tant en l'àmbit familiar com fora d'ell i pensen que la violència és una via adequada per solucionar possibles problemes.

Segons el perfil psicopatològic:

- **Tipus d'agressors amb dèficits en habilitats interpersonals.-** Aquests presenten problemes per socialitzar el que provoca que tinguin poques relacions amb les persones. També plantegen la violència com estratègia d'afrontament.
- **Tipus d'agressors sense control dels impulsos.-** Aquests presenten una violència brusca i inesperada, tenen més habilitats per socialitzar i saben que la violència no és una via correcta per solucionar possibles problemes.
- **Tipus d'agressors amb personalitat narcisista.-** Són caracteritzats per una conducta basada en l'arrogància, una exigència d'admiració excessiva, preocupació per arribar a l'èxit i poca empatia amb les persones.

Classificació de Boira (2010)

Boira, després d'haver estat estudiant diverses tipologies internacionals, proposa una altra en la qual té en compte les característiques més comunes en la majoria de tipologies. D'aquesta manera presenta tres grups d'agressors:

- **Primer grup.-** Aquest grup podria representar la meitat dels homes maltractadors a la llar. Són caracteritzats perquè només presenten violència amb la seva parella, una violència que presentaria menor gravetat que la violència física, menor probabilitat d'agredir sexualment la seva parella i de patir trastorn psicopatològic. Són persones dependents, geloses, possessives i amb por de ser abandonats per la seva parella.
- **Segon grup.-** Aquest grup podria representar un terç dels homes maltractadors. Són caracteritzats perquè presenten una violència més generalitzada. Aquest grup el formen homes amb una personalitat més freda, calculadors, amb més probabilitat de tenir antecedents delictius, són antisocials i tenen trets psicopàtics.
- **Tercer grup.-** Aquest grup el forma la resta de maltractadors, els qui conformen un grup menys definit, amb tendència a presentar dificultats psicològiques i trets límits de la personalitat.

En definitiva, podem veure que els maltractadors es poden classificar atenent a un gran nombre de diverses variables, i això ens porta a problemes metòdics. Ja es pot veure que és molt difícil trobar una classificació que tingui en compte des de diverses perspectives les característiques dels agressors.

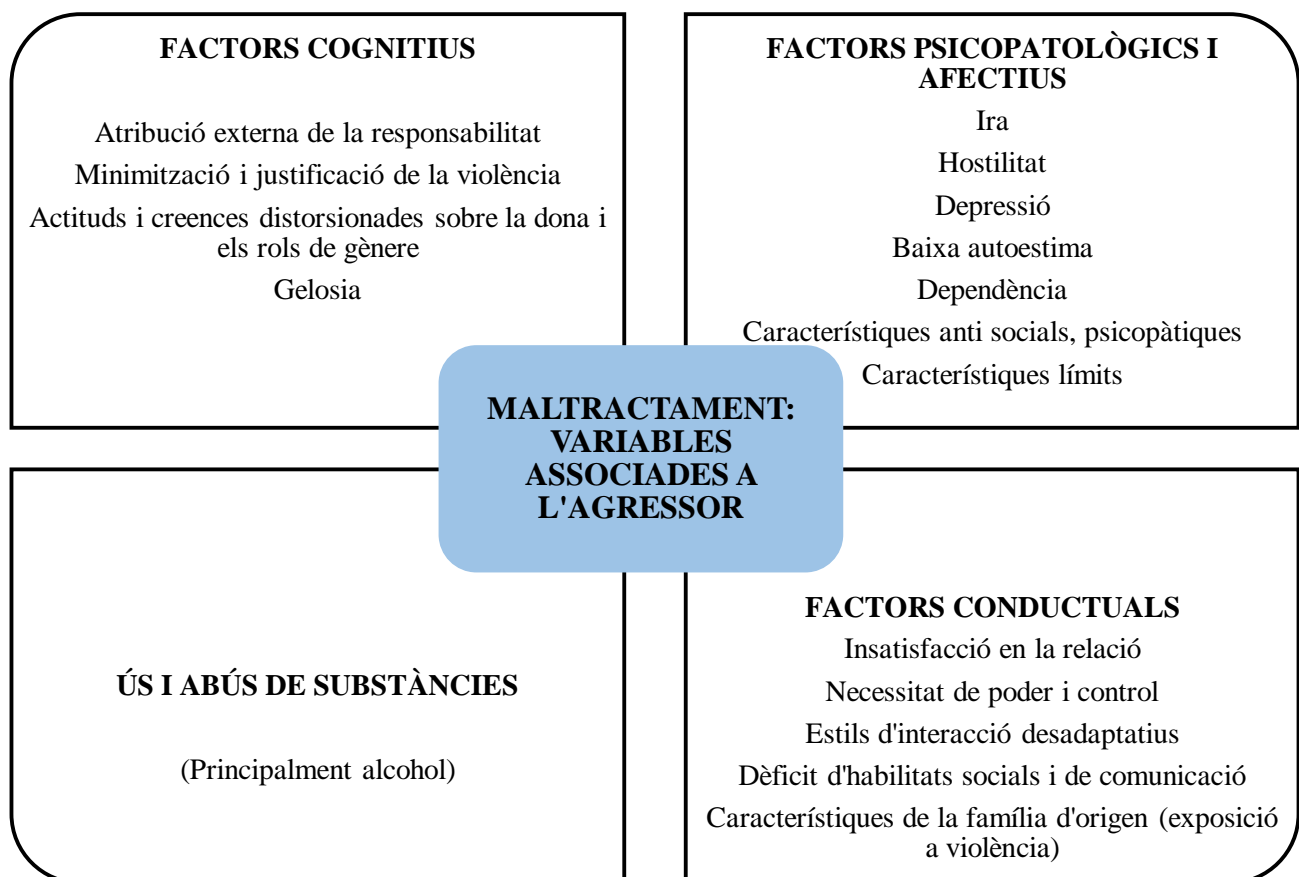
1.4.2. Factors etiològics

Les principals explicacions del maltractament en parella poden resumir-se de la següent manera:

- **Perspectiva cultural.-** Proposa que les arrels de la violència estan en el si familiar mitjançant la cultura patriarcal, especialment per part dels homes, i on les víctimes són freqüentment les dones. Segons aquesta perspectiva, la violència està socialment compresa i és acceptada com a instrument per mantenir l'ordre social i familiar. És a dir, l'origen del maltractament està en l'existència de valors socials que afavoreixen i justifiquen aquest maltractament. Per tant, per eradicar aquestes situacions s'haurien de reemplaçar els valors socials patriarcals per valors d'igualtat i respecte entre homes i dones.
- **Perspectiva estructural.-** Proposa que les desigualtats socials, la falta d'oportunitats de molts individus i la seva incapacitat per arribar als seus objectius (com una major riquesa) serien els factors desencadenants de les tensions individuals que condueixen a la violència en el si familiar. És a dir, la parella pagaria a casa "els plats bruts" del carrer, aquestes frustracions poden ser problemes econòmics, laborals, etc. Per tant, s'hauria d'actuar de la mateixa manera que a l'anterior perspectiva, eradicant aquestes desigualtats i tensions per aconseguir una reducció de la violència en els actuals agressors i així prevenir-la en futures generacions de nois i noies.
- **Perspectiva psicopatològica.-** Proposa que l'agressor presenta alguna patologia individual que és la causa de la seva conducta. Entre aquestes patologies s'han senyalat trastorns mentals i determinades alteracions de la personalitat. El consum d'alcohol juga un important paper com principal desencadenant de la conducta agressiva.
- **Perspectiva de la interacció.-** Pensen que l'origen de l'agressió ha de buscar-se en els estils de relació que s'han establert en el si familiar. Si el problema es troba en què el marit agredeix freqüentment a la dona, els factors que han generat aquest comportament han de buscar-se en les interaccions verbals, de comportament i emocionals entre la parella.

1.4.3. Factors de risc associats als agressors

Avui en dia disposem de programes d'intervenció psicològica dirigits als maltractadors que es basen en una sèrie de variables com els factors de risc (cognitius, psicopatològic-afectiu, conductuals-relacionals i l'ús i abús de substàncies). Els agressors són, per tant, responsables de les seves conductes però poden presentar limitacions com, per exemple, el control d'impulsos, les habilitats de comunicació i solució de problemes, la gelosia, l'abús de l'alcohol, etc.

Taula 1. Variables de risc associades a l'agressor.

Factors cognitius

- **Distorsions cognitives sobre la dona i la relació de parella**

Els agressors solen estar afectats per trets cognitius, relacionats amb creences equivocades sobre els rols sexuals i la inferioritat de la dona i, també, amb idees distorsionades sobre la violència com una forma adequada per resoldre els conflictes.

Tenen una concepció de la dona que es pot comparar amb la que tenen de la propietat; com una persona que ha de ser submissa i a la que s'ha de controlar. A més, per tal d'evitar la responsabilitat de les seves conductes violentes, utilitzen estratègies com la negació o l'oblit del problema (*'no he fet res del que ella diu'*), o bé la seva minimització o justificació (*'els dos ens hem faltat el respecte'*). És així com atribueixen les culpes del maltractament a la dona (*'va ser ella la que em va provocar'*; *'és ella la que ha de canviar'*), a factors personals (*'sóc molt nerviós i no estic passant una bona etapa'*) o a factors externs (*'havia begut bastant i no vaig poder controlar-me'*).

- **La gelosia patològica**

És un trastorn caracteritzat per una preocupació excessiva i irracional sobre la infidelitat de la parella, això provoca una alteració emocional i porta la persona a desenvolupar conductes que tenen l'objectiu de controlar l'altra persona.

El que defineix la malaltia de la gelosia és la manca d'una causa real que ho provoqui, la intensitat desproporcionada d'aquesta, la gran interferència que té amb la vida quotidiana, el gran sofriment que es pateix i la pèrdua de control.

És en el context d'una gelosia exagerada on té lloc una bona part de la violència domèstica. La gelosia patològica es pot dividir en:

- **Gelosia passional.** Sorgeix de la inseguretat de perdre la parella i de l'enveja que aquesta pugui ser gaudida per un altre. Es produeix una ansietat que afecta l'autoestima de la persona i que pot anar acompanyada d'agressivitat i violència.
- **Gelosia delirant.** Sorgeix de la idea que el subjecte és enganyat, és una idea falsa però el subjecte creu tenir una certesa absoluta. Aquest tipus de gelosia sol ser freqüent en trastorns com la paranoia i també en l'alcoholisme. En aquest

últim cas, la gelosia, al principi, apareix només sota els efectes de l'alcohol. Més tard, la gelosia es torna estable i es manifesta fins i tot quan el subjecte no ha consumit alcohol. En aquestes situacions el risc d'agressió a la dona augmenta considerablement.

Factors psicopatològics i afectius

- **Falta de control sobre la ira**

Els maltractadors es caracteritzen per la impulsivitat, la pèrdua de control sobre la ira i, amb freqüència, per una agressivitat generalitzada. Parlem d'ira desbordada quan aquesta es dirigeix de forma desmesurada a altres persones i produeix conseqüències molt negatives.

La ira s'acompanya de gestos físics, com estrènyer les dents, sentir-se acalorat, tancar els punys... En aquests casos, la ira és una resposta a una situació de malestar –estrès al treball o insatisfacció amb si mateix- o una forma inadequada de fer front als problemes quotidians –dificultats en la relació de parella, control dels diners, etc.

- **Baixa autoestima**

La violència pot ser una forma desesperada d'intentar aconseguir una estima que no s'assoleix per altres medis. Es tracta de persones insegures que estan obsessionades amb la seva parella i la volen controlar, així es converteixen en agressives i mesquines. És per això que es mostren molt sensibles amb allò que els diuen i ho perceben com una ofensa a la seva dignitat: portar-los la contraria, treure'ls l'autoritat davant els fills o altres persones, etc. L'agressor intenta superar les seves frustracions amb qui més a prop té i sap que no el respondrà.

- **Trastorns mentals**

A vegades trobem una certa relació entre la violència en la parella i els trastorns mentals. Les malalties mentals són els trastorns mentals relacionats amb més freqüència a la violència en la parella, en funció de les idees de gelosia patològica i el consum abusiu d'alcohol i altres drogues, que poden activar les conductes violentes en persones impulsives i descontrolades.

- **Trastorns de personalitat**

La presència de trastorns de personalitat pot fer que s'adoptin conductes violentes en el si de la família. Trobem la psicopatia (o trastorn antisocial de la personalitat), caracteritzada per la manipulació, la falta d'empatia i l'absència de remordiment enfront del dolor que s'ha causat. La psicopatia propicia l'aparició de conductes violentes i cruels.

També trobem el trastorn borderline, en el que són freqüents la impulsivitat, la inestabilitat emocional i un sentiment crònic de buit interior. Aquest propicia l'aparició de conductes impredecibles en la relació de parella.

Per últim, el trastorn paranoide, on trobem de forma constant la desconfiança i el recel, i el trastorn narcisista, on el subjecte té la necessitat de ser estimat permanentment. Aquests creen un cert risc de violència en la parella.

Factors conductuals

- **Dificultats en l'expressió d'emocions**

Les dificultats per expressar les emocions tenen el seu origen en els conflictes violents a la llar. Molts homes han après a no expressar els seus sentiments, ja que mostrar-los és una "font de debilitat" i "l'home ha de ser fort", i també, a no interpretar correctament els sentiments de la seva parella. Els homes violents, sobretot quan tenen una baixa autoestima, solen percebre les situacions com amenaçadores. Així, intentar frenar els sentiments i la percepció distorsionada de la realitat poden conduir a conflictes que, com que no se saben resoldre d'una altra manera, es solucionen de manera violenta.

L'aïllament social i l'emocional és un factor que apareix amb freqüència en molts homes violents. Les relacions que s'estableixen solen ser menors, però el més característic és la dificultat que tenen per entaular relacions d'intimitat o d'amistat profunda.

- **Dèficit d'habilitats de comunicació i de solució dels problemes**

Des de la perspectiva de les relacions amb persones, els maltractadors solen presentar unes habilitats de comunicació molt pobres, una baixa tolerància a la frustració i estratègies inadequades per solucionar els problemes. Tot això fa que els conflictes o petits problemes que es presenten a la vida quotidiana d'aquestes persones, els generin un estrès permanent i siguin els desencadenants dels episodis violents contra la parella.

Ús i abús de substàncies

- **Consum d'alcohol i de drogues**

L'alcohol té un efecte per facilitar la violència: pèrdua de memòria, excés d'ira, molta desconfiança, actes cruels, etc.

Tot i això, l'abús de l'alcohol no explica totalment l'existència de conductes violentes en els agressors. Per què, per exemple, l'agressor colpeja i humilia la dona sota els efectes de l'alcohol, i no actua igual amb un amic o el seu veí? El que fa l'alcohol és activar unes conductes violentes derivades d'unes actituds que es coneixien prèviament.

1.4.4. Factors de vulnerabilitat de les víctimes

Des d'una perspectiva de gènere, només el fet de ser dona constitueix el principal i més fort factor de risc per ser víctima.⁵ Tot i que no existeix un estricte perfil per ser maltractada trobem una sèrie de factors que la fan més vulnerable:

- Quan la dona té una identitat fràgil, té baixa autoestima, és dependent, temerosa o té tendència a la submissió.
- Tenir poc suport familiar i social, així com l'aïllament pot contribuir a ser víctima de maltractaments o al fet que, si aquests ja existeixen, continuïn durant més temps.
- Les dones divorciades i separades presenten més probabilitat de patir un maltractament. A més, les primeres agressions s'accentuen al principi del matrimoni o durant l'embaràs.
- Les dones que tenen una visió negativa d'elles mateixes però positiva de la resta, amb por al rebuig i amb un sentiment d'inadequació personal, són més propenses al maltractament.
- Haver presenciat maltractament des de la infantesa entre els pares incrementa el risc d'utilitzar la violència per resoldre els conflictes en relacions de parella.
- Si la dona és jove, augmenta el risc de ser víctima de maltractaments en la relació de parella.
- Tenir un baix nivell econòmic i educatiu pot facilitar que, si existeix maltractament, aquest perduri més en el temps.

⁵ MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. Violencia.

<http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/violencia/prevencion/indiceContenidos.htm>

1.5. EL CICLE DE LA VIOLÈNCIA

El cicle de la violència consta de tres fases, les quals podrien explicar la permanència en les relacions i, a més, varien en intensitat i en durada segons cada relació.

- **Primera fase:** acumulació de tensió. Es caracteritza per petits incidents que fan que augmentin els conflictes en la parella i porten a una escalada gradual de la tensió. Tota la pressió acumulada porta a la segona fase.
- **Segona fase:** agressió. És quan esclata la violència, del tipus que sigui, i de major o menor gravetat. En aquest moment l'agressor té molta ràbia continguda i la descarrega mitjançant l'agressió.
- **Tercera fase:** lluna de mel o reconciliació. Es caracteritza pel penediment de l'agressor. L'home canvia d'actitud, es mostra afectuós, demana perdó constantment i promet que no ho tornarà a fer. Les mostres de penediment que mostra l'agressor fan que augmentin els sentiments de culpa de la dona i aquesta es veu obligada a no fallar-li i tornar a intentar seguir amb la relació. Tot i això, al cap de poc temps torna a augmentar la tensió i el cicle es repeteix. Cada cop el maltractament és més freqüent i sever, disminueix la fase de penediment i afectivitat, i augmenta la violència.

Font: Adaptació de Leonore Walker (1984)

1.6. CONSEQÜÈNCIES DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La violència produeix diferents tipus de conseqüències. En la violència de gènere, podem trobar-nos amb unes conseqüències individuals que afecten la víctima de la violència de gènere (la dona agredida), aquells qui conviuen i són testimonis de la violència domèstica (els fills) i aquells que realitzen l'agressió (l'home agressor).

1.6.1. En l'agressor

En la violència de gènere existeix una clara distinció entre l'agressor, que és l'home, i la víctima maltractada que és la dona. Per consegüent, serà la dona la que pateixi les conseqüències negatives dins el maltractament i serà l'home el que a través de la violència obtingui una posició de domini i poder dins la relació. Tot i així, hem de ser conscients que l'home també obtindrà conseqüències negatives com poden ser: una marginació per part de la societat, incapacitat per viure una intimitat gratificant amb la parella, risc de pèrdua de l'esposa i els fills, aïllament i pèrdua del reconeixement social, sentiment de fracàs, frustració, ressentiment i risc de suïcidi.

1.6.2. En la dona maltractada

Sense cap dubte és la dona maltractada aquella que pateix totes les conseqüències negatives del maltractament. El maltractament és un procés que es va instaurant a poc a poc en la rutina de la parella i que l'home utilitza per dominar i controlar la dona. El fet que aquest sigui rutinari fa que les repercussions en la víctima siguin importants i es mantinguin en el temps. Entre les conseqüències més freqüents destaquem:

- **Físiques:** són múltiples les conseqüències físiques que el maltractament produeix en la dona. Aquestes poden ser des de petites ferides i esgarrapades a hematomes, cremades, traumatismes, violacions que poden provocar embarassos no desitjats o transmetre malalties de transmissió sexual, etc. La pitjor de les conseqüències la trobem en la pèrdua de la mateixa vida.
- **Psicològiques:** les conseqüències físiques, esmentades abans, són les més visibles però no són les més greus, sinó que les conseqüències psicològiques són les que estan sempre presents i produeixen un gran sofriment en la víctima. El sofriment mental pot ser, no provoca una mort física, però pot arribar a produir la mort de "l'ànima". De la gran quantitat de problemes mentals associats al

maltractament els que apareixen amb major freqüència són: trastorn per estrès posttraumàtic, ansietat, depressió, intents de suïcidi, abús d'alcohol, drogues i psicofàrmacs, disfuncions sexuals, etc. La dona maltractada també desenvolupa sentiments de culpa, vergonya, baixa autoestima, sensació de solitud i desconfiança.

- **Socials:** Apareixen conseqüències com l'aïllament social, la pèrdua de la feina o abandonar-la voluntàriament.

1.6.3. En els fills testimonis de la violència

La violència de parella se sol produir en un àmbit privat, és a dir, dins la llar. Hem de pensar que la majoria de casos de violència es produeixen en etapes on els nens estan madurant psicològicament, i això altera aquest desenvolupament perquè són testimonis d'agressions per part d'una figura molt important, com és el pare. Els fills i filles d'un agressor creixen amb por, i poden patir trastorns per estrès traumàtics, depressions o possibles trastorns de personalitat.⁶ A més, s'ha estudiat que aquests nens de majors, tenen més probabilitat de maltractar les seves parelles i que les nenes seran víctimes de violència de gènere. Els menors tindran un comportament violent que aplicaran a les seves pròpies relacions, desenvolupant conductes sexistes, patriarcals i violentes.

⁶ PSICOLOGÍA CIENTÍFICA. Violencia de género: consecuencias en los hijos.
<<http://www.psicologiacientifica.com/violencia-familiar>>

1.7. INTERVENCIÓ EN LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

1.7.1. A nivell individual

El tractament psicològic als maltractadors és juntament amb altres mesures socials i judicials una actuació necessària. Molts homes violents són responsables de les seves conductes, tot i això presenten limitacions psicològiques. És per això que un tractament per aquests homes, ja que tot i ser responsables dels seus actes, no tenen les habilitats necessàries per resoldre els problemes. L'objectiu és controlar la conducta per tal que no es torni a repetir en un futur, d'aquesta manera es protegeix la víctima i es millora la condició de l'agressor.

Avui en dia és possible tractar psicològicament un agressor, sobretot si aquest presenta una actitud responsable i motivadora per fer un canvi. Fins i tot, des d'una perspectiva de la víctima, és un error posar per davant l'ajuda psicològica a la víctima enfront de la del maltractador perquè ambdues activitats són necessàries. No podem oblidar que un terç de les dones maltractades que busquen ajuda o posen una denúncia segueixen vivint, malgrat tot, amb l'agressor. Tractar psicològicament la víctima i no l'agressor és, llavors, insuficient.

Una altra raó pel tractament dels agressors és el caràcter crònic de la violència. Es tracta d'una conducta apresada per part de l'agressor, i que està present en el seu repertori de conductes pels beneficis que ha obtingut (sensació de poder, submissió de la dona, etc.). Si l'agressor torna a emparellar-se, es pot repetir aquesta conducta de maltractament amb la nova parella.

Tot i que el nivell d'abandonaments és alt, els resultats són satisfactoris: s'han aconseguit reduir les conductes de maltractament, evitar la reincidència i aconseguir més benestar tant per l'agressor com per la víctima.

La intervenció clínica es pot dur a terme en un entorn comunitari, quan la parella segueix junta i la violència no és excessivament greu, o en un entorn judicial quan l'agressor està a la presó o té alguna falta.

Abans de començar amb la intervenció clínica, els agressors han de complir uns requisits: reconèixer l'existència del maltractament, assumir la responsabilitat de la violència que han exercit i el mal que han fet a la víctima, mostrar una motivació cap al

canvi i acceptar els principis bàsics del tractament, tant en l'àmbit formal (assistència a les sessions, realitzar el que es demani), com pel que fa al contingut (compromís d'acabar amb la violència).

El programa terapèutic ha de ser llarg (20 o 30 sessions) amb uns controls de seguiment regulars durant un període d'1 o 2 anys. El tractament serà individual i s'ajustarà a les necessitats específiques de cada persona, i s'intercalarà amb sessions grupals amb homes violents, es durà a terme en un context precís (comunitat, presó, sota vigilància judicial...) i amb tractament psicofarmacològic en alguns subjectes.

A continuació, es mostren els principals aspectes psicopatològics tractats en el programa i les tècniques terapèutiques utilitzades en cada cas:

Aspectes psicopatològics	Tècniques terapèutiques
Dèficit d'empatia i analfabetisme emocional	Exercicis per desenvolupar l'empatia (vídeos, relats autobiogràfics, testimonis, etc.) i tècniques d'expressió d'emocions
Solució dels problemes amb idees distorsionades sobre la violència i els rols sexuals	Educació sobre la igualtat dels sexes i reestructuració cognitiva
Ira descontrolada	Explicació del cicle de la violència i del procés gradual de la ira. Entrenament en auto instruccions.
Control d'emocions: ansietat/estrès, depressió, cels patològics	Reestructuració cognitiva Relaxació Activitats gratificants
Dèficits d'assertivitat (expressar opinions amb fermesa) i de comunicació	Entrenament de l'assertivitat i de les habilitats de comunicació
Dèficits en la resolució de problemes	Entrenament en la solució de problemes
Dèficits en les relacions sexuals	Educació sobre la sexualitat en la parella

(Adaptació d'Echeburúa i Corral, 1998).

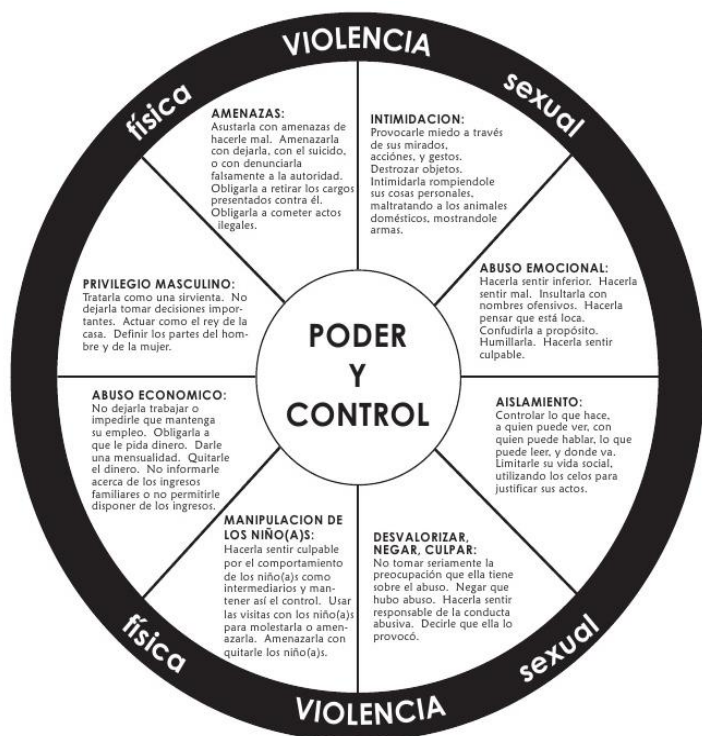
Enfocament d'intervenció amb homes que exerceixen violència en l'àmbit de la parella

Existeixen tres tipus d'enfocaments principals en la intervenció amb homes que duen a terme la violència de gènere de manera continuada:

1. Enfocament psicopatològic – Desordre de personalitat.- Aquesta perspectiva creu que el problema de violència en la parella té la seva base en el caràcter psicopatològic i la personalitat. Senyala que aquests són comportaments exercits per homes que van viure experiències de vergonya, inseguretat i han estat testimonis de violència parental en la seva infància.

Aquests elements ajuden al desenvolupament d'una "personalitat abusiva", que els fa veure, sentir i actuar de manera diferent a la resta dels homes durant un conflicte amb la seva parella. Aquest model es basa en una sèrie de dificultats, incloses en el seu model d'intervenció, que els homes que exerceixen violència reiteradament desenvolupen. Tot i això, explica la violència sense considerar la condició de l'individu amb la societat.

2. Enfocament psico-educatiu i profeminista.- Aquesta perspectiva presenta que la violència és un problema social i no individual. Posiciona el problema de la violència de gènere en les relacions de poder i control que els homes exerceixen enfront de les dones.

El programa més reconegut és el model Duluth, resultat de les entrevistes realitzades a persones que han sofert la violència de gènere, tant víctimes com agressors. Així, trobem la Roda de Poder i Control, on es presenten totes les formes d'abús i control que un agressor porta a terme contra la seva víctima.

Font: National Center on Domestic and Sexual Violence

3. Enfocament Cognitiu Conductual.- Aquesta perspectiva és desenvolupada per psicòlegs i és una alternativa als models profeministes. Aquesta veu la violència com una conseqüència de problemes amb els pensaments, creences i conductes de les persones, més que com un assumpte de poder i control masculí. La idea d'aquest model és que la violència és funcional, l'home l'utilitza contra la seva parella per reduir la tensió, fer que la víctima el complagui i que s'acabi la situació de malestar, tornant la sensació de poder i controla l'agressor.

És per això que es dirigeix la intervenció als pensaments erronis de l'agressor, així com el seu comportament, l'autocontrol, per aconseguir reduir i controlar la ràbia, millorar la manera de solucionar els conflictes, etc.

1.7.2. A nivell social

El paper de les Administracions públiques

En els últims anys la violència de gènere ha passat de ser un problema privat i ocult, a ser un problema públic. La publicitat que s'està donant als casos de violència de gènere ha permès que siguem conscients de les dimensions reals del problema i les causes d'aquest. El fet que la violència de gènere s'hagi convertit en un problema públic ha impulsat els poders públics a prendre cartes en l'assumpte per saber-ne les causes i brindar atenció a les víctimes.

El reconeixement públic d'aquest gran problema ja es pot veure reflectit en la LIVG⁷, la qual ens comença advertint que <<la violència de gènere no és un problema que afecti l'àmbit privat⁸>>.

Per tant, sabent que la violència de gènere atempta contra els drets fonamentals, ha d'existir una participació per part de tots els poders públics: el legislador, dictant les normes legals que siguin convenients, l'Administració de Justícia i les Administracions públiques.

La LIVG és l'establiment de <<mesures de protecció integral>>. Per complir protecció integral es veuen implicades totes les Administracions públiques territorials: l'Administració General de l'Estat, les Administracions de les Comunitats Autònomes i les entitats locals.

Les diferents funcions de les Administracions públiques són les següents:

- **Funcions preventives.**
 - Accions de sensibilització tant de la societat en general com del personal educatiu i sanitari.
 - Funcions que consisteixen en l'educació dels estudiants i la formació específica dels professionals.

⁷ Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género

⁸ BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO. Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género. <<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-21760>>

- **Funcions de detecció, vigilància i inspecció.**

Per tal de poder detectar situacions de perill d'agressió és fonamental la formació dels professionals que estan en contacte amb les víctimes de violència de gènere. A més, les Administracions públiques tenen una funció de vigilància i inspecció que consisteix a vetllar per l'aplicació de les lleis.

- **Funcions assistencials.**

- Els ajuts socials de caràcter econòmic que dóna la LIVG.
- Els serveis socials d'atenció i assistència a les víctimes de la violència de gènere. Es tracta de serveis que l'Administració ha de posar a disposició de les víctimes, ja que hi ha hagut un reconeixement legal cap a aquestes de determinats drets. Els serveis que es brinden són: informació, serveis socials, accés a habitatges protegits i assistència sanitària específica.

- **Funcions transversals o horitzontals.**

- **Actuacions en matèria d'educació, formació i investigació.** Es contempla una formació específica sobre violència de gènere pel professorat, pel personal sanitari, pels advocats, per Jutges i Magistrats, Fiscals, Secretaris Judicials, Forces i Cossos de Seguretat i Metges forenses.
- **Planificació.** Per tal de garantir el compliment de les funcions, hi ha una planificació basada en programes de sensibilització i prevenció de la violència de gènere, formació del professorat, àmbit sanitari i plans de col·laboració entre els diversos poders públics.

Els serveis de les Administracions públiques

La labor més visible de les Administracions públiques contra la violència de gènere consisteix a prestar determinats serveis a les víctimes.

Els serveis d'informació

En un estat democràtic la publicitat i la informació són un principi bàsic, com també és un dret dels ciutadans. Els elements que intervenen en aquest procés d'informació són les dones víctimes de la violència de gènere i les Administracions públiques, que hauran de brindar informació i assessorament a través dels serveis, organismes o oficines que puguin disposar.

El dret a l'assistència social

Entenem per assistència social, els mecanismes de protecció de situacions de necessitat dirigida a grups de població amb insuficiència de medis o de capacitat, que atén a necessitats bàsiques per garantir una qualitat de vida digna i que constitueix un sistema de protecció extern i no integrat en la Seguretat Social.

Aprofundirem en el tema mitjançant l'entrevista realitzada a l'Eva Castellano, treballadora social del SIAD a Reus.

El dret a l'educació

Les previsions de la LIVG sobre les Administracions educatives tenen a veure amb la sensibilització, la formació i la detecció del problema. Però no oblida un aspecte fonamental com és <<l'escolarització immediata dels fills que es vegin afectats per un canvi de residència a causa de la violència de gènere>> (art. 5).

El dret al sistema sanitari

En el sistema sanitari la LIVG comprèn dos tipus de previsions: per una banda, accions de sensibilització i formació i, per una altra, la creació d'un nou organisme.

a) **Accions de sensibilització.** La LIVG encomana a les Administracions sanitàries l'impuls d'actuacions per la detecció de la violència de gènere, així com la contribució del sector sanitari contra aquest tipus de violència.

b) **La creació d'un nou organisme.** La LIVG preveu la creació d'un òrgan específic, anomenat *Comissió contra la violència de gènere*, dins del Consell Interterritorial del

Sistema Nacional de Salut. A aquesta comissió li correspon recolzar i orientar la planificació de mesures sanitàries sobre violència de gènere, avaluar i proposar les mesures necessàries per l'aplicació del protocol sanitari i qualsevol altra acció per aconseguir l'eliminació d'aquesta violència.

El dret a l'habitatge

Una mesura fonamental per protegir les víctimes de la violència de gènere, especialment la domèstica –quan l'agressor i la víctima estan convivint-, és que s'acabi la convivència entre ells. Com hem vist, els serveis socials proporcionen cases o centres d'acollida. Tot i això, aquesta és una solució d'urgència, de caràcter temporal i no definitiva. Per tant, és important que les víctimes puguin trobar una nova llar i començar una vida independent.

Atenció jurídica: l'ordre de protecció

Per una altra banda, també existeix l'ordre de protecció, un instrument legal dissenyat per protegir les víctimes de la violència domèstica o de gènere contra tot tipus d'agressions, i adopta mesures de protecció i seguretat de naturalesa penal i civil en una única i immediata resolució judicial. (Veure Annex 1)⁹

L'ordre de protecció pot ser sol·licitada per:

- La víctima que ha sofert actes de violència per part del que és o ha estat la seva parella o hagi estat lligat a ella per relacions d'afectivitat.
- Qualsevol persona amb relació de parentesc o d'afectivitat
- El Ministeri Fiscal
- L'òrgan judicial
- Les entitats o organismes assistencials que tinguin coneixement de l'existència de delictes de violència de gènere, hauran de posar-ho immediatament en coneixement del Jutge o Jutgessa de Violència sobre la Dona.

⁹ Per veure un model de denúncia que inclou l'ordre de protecció, cal dirigir-se a l'annex 1, pàgines 73-90.

Les mesures que poden adoptar-se en l'ordre de protecció són les següents:

- **Mesures penals:** privatives de llibertat, prohibició d'aproximació, prohibició de residència, prohibició de comunicació i retirada d'armes o altres objectes perillosos.

- **Mesures civils:** atribució de l'ús de la casa familiar, determinar el règim de custòdia, visites, comunicació i estança amb els fills, règim de prestació d'aliments i qualsevol mesura de protecció al menor per evitar perills.

- **Mesures d'assistència i protecció social:**
 - Renta Activa d'Inserció, que inclou una ajuda en cas d'un canvi de residència.
 - Ajuda econòmica de la Llei Orgànica 1/2004, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, gestionada pels òrgans de les diferents Comunitats Autònomes.
 - Accés a habitatges protegits i residències públiques per gent gran.
 - Drets laborals i de Seguretat Social.

2. MARC PRÀCTIC

2.1. ENTREVISTES

2.1.1. Entrevistes a Treballadores Socials

Entrevista a Eva Castellano

L'Eva Castellano ocupa el càrrec de Treballadora Social del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) a Reus i va ser molt amable d'explicar-me com funciona el procés des que una dona denuncia o, per contra, no vol denunciar. I sobretot quina és la funció del SIAD més detalladament.

L'Ajuntament de Reus compta amb el SIAD, ubicat a la plaça de la Patacada. Es tracta d'un servei d'informació, orientació, assessorament, atenció i acompanyament relacionat amb l'exercici dels drets de les dones, que l'àrea de Benestar Social posa a l'abast de la ciutadania. Aquest és obert a tothom i es pot demanar qualsevol tipus d'informació, tot i això, és especialitzat en situacions de maltractament.

Al SIAD trobem la treballadora social, la tècnica política d'igualtat, l'administrativa, l'advocada i la psicòloga. Cal destacar que el SIAD de Reus és dels pocs que contempla la figura dels treballadors socials, gràcies a això l'abordatge de la situació de cada persona és més complet.

Per una banda, aquelles dones que no estan preparades per denunciar poden dirigir-se a l'Oficina d'Atenció a la Víctima (OAV), que depèn dels Serveis Socials i està situada a la Guardia Urbana. La OAV atén víctimes de qualsevol tipus de violència, tot i això, per desgràcia, la majoria són de violència de gènere.

Per una altra banda, les dones que estan segures i decidides a formalitzar una denúncia ho poden fer adreçant-se als Mossos d'Esquadra o a la Guàrdia Urbana. També mitjançant el telèfon del 112 (per qualsevol tipus d'emergència) o el 016. El 016 és un servei telefònic totalment gratuït i que té una disponibilitat les 24 hores del dia. A més, les trucades no queden reflectides per tal que l'agressor no pugui veure-ho ni al telèfon de la dona, ni a les factures.

Un punt molt important és que si la dona ha patit agressions, la portaran a l'hospital per tal de realitzar una revisió, i es farà un informe que reflectirà les lesions que ella verbalitza haver patit. Un cop l'informe està enllestit, es formalitzarà la denúncia i la Guàrdia Urbana podrà emetre una ordre de detenció.

Un cop tenim la denúncia, es realitzarà un judici ràpid (menys de 24 hores), amb mesures provisionals que s'hauran de ratificar en un altre judici, aquestes ja seran definitives i poden ser iguals o diferents de les que es van dictar a priori en el judici ràpid. Trobem dos tipus de mesures:

- **Mesures penals.** Són aquelles que el jutge infringeix a l'agressor: una ordre d'allunyament, prohibició de comunicacions (només es podrà comunicar mitjançant advocats o amb familiars), prohibició de possessió d'armes, pena de presó, multa, així com condemnar l'agressor a dur a terme treballs en benefici de la comunitat (TBC) que poden servir per substituir la presó si no hi ha antecedents o per reduir la multa. Els TBC són un servei que gestiona el jutjat.
- **Mesures civils.** Són mesures provisionals, com la custòdia del menor, la manutenció, l'atribució de l'ús del domicili...

Un cop finalitzat el procés de la denúncia, passa al SIAD, que farà un seguiment de tot el procés.

Si les agressions es cometen davant els menors, es deriva el cas a infància, a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i s'informa que el menor pot estar en risc pel seu desenvolupament psicosocial. A Reus no trobem DGAIA però sí a Tarragona.

DGAIA deriva el cas als Serveis Territorials d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (STAIA), que forma part dels Serveis Socials i es comença un estudi i valoració de la situació dels menors.

Si es comprova que els nens es troben en una situació on no hi ha risc, es diu a STAIA que tanqui l'expedient de risc. Si, per contra, el risc perdura i és extremadament greu (es veu que perilla la vida dels nens) es deriva a l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAI) format per professionals de la psicologia, la pedagogia,

l'assistència social i l'educació social, concretament trobem un EAIA a Reus. Si es veu que la vida dels nens no perilla el cas es derivarà als Serveis Socials.

Si la situació és molt greu i la senyora no pot tornar al domicili se li proporciona un pis fins que trobi una casa familiar on poder anar. També trobem cases d'acollida, amb un servei de protecció que ofereix atenció integral amb professionals que viuen amb elles 24 hores diàries. Si, per exemple, la dona fos de Reus, es buscaria una casa d'acollida fora d'aquí, això suposa per elles trencar el contacte amb la família, els nens deixen les seves amistats i canvien d'escola... És per aquests motius que normalment no volen accedir-hi.

Entrevista a Marta Álvarez

1- Des de quan trobem el SIE a Tarragona i quins són els orígens?

Troblem el SIE a Tarragona des de l'abril del 2009. Per entendre d'on sorgeix el SIE hem d'entendre alguns conceptes bàsics.

A Espanya l'any 2004 apareix la Llei Integral Contra la Violència de Género, aquesta regula les situacions de violència, les reconeix i s'imposen penes per les persones que exerceixen violència de gènere. Va ser una llei molt criticada perquè es deia que era una discriminació positiva cap a un gènere, el gènere femení. El problema d'aquesta llei és que regula les relacions de parella. Però, si teoritzem sobre el model de violència de gènere, veiem que aquesta no només es dona en una relació de parella, sinó que és quelcom més ampli.

Llavors, sorgeix el 2008 la Llei Catalana Contra la Violència Masclista. S'utilitza el terme masclista perquè es refereix a la violència de l'home cap a la dona en tots els àmbits. A partir d'aquesta llei es creen una sèrie de recursos per treballar la violència masclista, i entre aquests recursos està el SIE, així que trobem el seu origen en aquesta llei.

2- Quins són els principals objectius?

La recuperació en violència masclista a nivell psicològic, social, educatiu i jurídic, tant per la dona com pels seus fills i filles. D'una altra banda, tenim els objectius de prevenció, treball comunitari, formació, sensibilització...

3- Qui integra el SIE i quines funcions duen a terme?

Troblem la Treballadora Social, que és el pont amb Serveis Socials, i juntament amb dues Educadores Socials (una per dones i l'altra pels infants) tenen una funció d'acollida. Quan arriba una dona, primer valoren si és una situació de violència perquè a vegades hi ha una línia molt fina i potser és més una mala relació de parella que una de violència.

D'una altra banda, comencen a valorar quines àrees de la vida estan afectades i a quines ella li dona prioritat. Per exemple, pot tenir afectades les relacions amb la seva família d'origen, amb els fills o les filles, en l'àmbit social, no tenir feina, pot estar malament

de salut... Llavors s'haurà de decidir per quin començar, segons la importància que ella li doni a cada àmbit.

També hi ha moltes dones que no passaran per la psicòloga, ja que han tingut experiències negatives en l'atenció psicològica, o simplement tenen prejudicis de la figura de la psicòloga. Per això es pot fer un treball més enfocat en l'Educadora Social.

Les Educadores Socials marxen per tot el territori, ja que el SIE abasta tot el camp de Tarragona, i fan activitats de prevenció, sensibilització...

Amb infants també es fa un procés d'acollida i valoració, però al marge de la mare. S'intenta veure si van viure els episodis de violència, com es posicionaven davant la situació, si elles veien algun tipus d'afectació com si tenien mal somnis, si ploraven més, si hi havia problemes d'incontinència urinària... I a més es fa un treball conjunt per millorar el vincle entre mares i fills.

A banda tenim advocada, que no porta casos, és a dir, el que fa és assessorar tant la dona com l'advocat d'aquesta. Moltes vegades ens trobem amb dones que arriben aquí i els preguntem, quin és el seu procés? Ha posat denúncia? Elles responen que sí, preguntem també que com està el procés? I elles es mostren confuses, diuen que no saben com està el procés. Això passa ja que moltes vegades els mateixos advocats donen per fet que les dones ja entenen el que està passant. L'advocada del SIE el que ha de fer és explicar-li què és aquest procés, en quin moment es troba, etc. En definitiva, fa que hi hagi més acompanyament en aquest procés.

També trobem una mediadora cultural, en el nostre cas d'origen àrab. Té dues funcions, la primera, de traductora, ajuda a dones àrabs que no coneixen l'idioma. D'una altra banda ens ajuda a nosaltres i la dona a tenir en compte el factor cultural, és a dir, nosaltres estem formades en temes culturals però de vegades se t'escapen coses, tot i que elles estan acostumades a viure en societats occidentalitzades, que jo digui la mateixa cosa que diu algú que és de la seva cultura canvia.

4- Com i quan entren en contacte les dones?

Moltes arriben derivades de la xarxa pública: dels hospitals, dels Mossos, de Serveis Socials..., qualsevol professional que coneix un cas ens l'envia per la recuperació, o bé poden venir perquè algú els hi diu o voluntàriament. Poden venir dones que no tenen consciència de la situació de violència que pateixen però algú els hi diu, dones que ja s'han separat, dones que s'han separat però han retornat... No hi ha un punt exacte.

5- Quins perfils presenten les dones?

Bé, no hi ha un perfil de dones que pateixin violència. Tenim tendència a pensar que les dones que han sofert situacions de maltractament estan sempre plorant, i tot i que n'hi ha que sí, hi ha dones que venen molt enfadades, i es pregunten com els ha pogut succeir això a elles si tenen una carrera, un bon treball, una bona posició econòmica... Doncs bé, sí que passa, perquè això es presenta a la teva esfera més privada i és on juguen altres factors.

Pel que fa l'edat tenim noies molt joves, de 16 anys a gent gran de 70 anys. Sí que és veritat que el gran gruix és entre els 25 als 45 anys.

6- Quines són les sortides que s'ofereixen a les dones per tal que puguin refer la seva vida?

Nosaltres fa uns anys teníem una inseridora laboral al SIE, però ara utilitzem els recursos habituals que hi ha com per exemple l'Incorpora de la Caixa, recursos d'orientació sociolaboral que hi ha als ajuntaments... Però sí que és veritat que la llei contempla que, si tu has patit violència masclista, puguis agafar una baixa, o si estàs treballant en un lloc gran amb altres sucursals, puguis demanar un trasllat de centre. En l'àmbit econòmic, hi ha alguna prestació de poca quantitat, com pot ser la RAI (Renta Activa d'Inserció), d'uns 400 €. Penso que hi hauria d'haver més recursos actius, com opcions reals de feina, realitzar una formació i que pugui haver-hi una inserció laboral per aquelles dones que es mostren interessades.

També penso que una de les coses que les dones necessitarien com a recurs seria el seu apoderament, aquest és el millor recurs que tenen.

7- Quines són les reaccions per part de les dones?

Moltes venen pensant que no pateixen violència de gènere i ens intenten convèncer que només estan passant una mala etapa amb la parella. Llavors, la psicòloga explica a les dones com sol funcionar la violència, mitjançant les fases (acumulació de tensió, esclat i lluna de mel). És per això, que depèn en quina fase es trobin quan vinguin la seva reacció davant la professional serà diferent. Però elles marxen amb això al cap i ho analitzaran a casa, i potser venen al cap d'un temps i et diuen: em sembla que em trobo en la fase d'acumulació de tensió.

Per totes les dones arribar al SIE és un impacte emocional, nosaltres no posem mai l'etiqueta de 'dona maltractada' perquè és com posar un barret sobre algú que no sap si se'l podrà treure, en canvi parlem de situacions de violència, una cosa temporal i concreta.

Aquí totes les dones que entren t'aboquen el dolor sobre la taula i nosaltres treballem amb aquest dolor.

8- Quin és el nivell de demanda d'aquest servei?

És molt alt, la violència masclista té moltes graduacions: podem tenir situacions a nivell psicològic que no siguin molt greus, fins a arribar a situacions que perilla la vida d'algú i hem d'activar cases d'acollida i serveis d'urgències... A més, com que atenem tot el camp de Tarragona, la pressió assistencial és bastant elevada.

Des del 2009 l'increment ha estat gradual, generalment a l'època del Nadal hi ha menys entrades perquè estem en una època molt familiar, llavors les dones aguanten, però, al gener, quan acaben les festes, hi ha un increment. A l'estiu també baixen, ja que els nens estan a casa, hi ha menys temps per venir...

9- El problema de la violència de gènere també sol afectar els nens, quines conseqüències pot tenir per ells i quines mesures se'ls ofereix?

S'ha produït un canvi legislatiu i ara els nens també es consideren víctimes de violència masclista i això ha estat un gran avanç. Els nens estimen el pare i la mare i es trobem al mig del conflicte, a vegades poden prendre partit per un o per l'altre però es continuaran veient amb ambdós.

A vegades, els pares utilitzen aquestes visites per dir coses de la mare, controlar-la... Això és una pressió molt gran per uns nens que el que han de fer ara és divertir-se i aprendre.

També depèn molt de la resiliència que tingui cada nen, hi ha factors de protecció que tenim les persones que fan que una situació que pot ser perillosa per la teva integritat psicològica, mitjançant factors personals, ambientals, contextuals fan que t'adaptis a aquestes situacions sense tant malestar. El que fem és valorar i veure els factors de resiliència i intentar potenciar-los, així com intentar que els nens surtin de la situació de conflicte dels pares.

10- També fan activitats de prevenció, sensibilització i implicació comunitària, podria explicar en què consisteixen?

Les activitats de prevenció es duen a terme en una població on tu pots preveure que es poden donar situacions de violència, l'objectiu és intentar prevenir una submissió per part de les noies i prevenir els nois que adoptin actituds de dominació. Per exemple, anem als instituts i fem xerrades o tallers per treballar l'arrel de la violència. La violència masclista no és només allò que està passant a casa, té moltes manifestacions, com el que veiem a la televisió, com la dona és un objecte que perd el grau de persona.

També podem fer una jornada de sensibilització, on explico a la ciutadania en general què és la violència, les seves manifestacions... però a la vegada fas prevenció perquè hi haurà algú que estarà patint violència, ja que així ho indiquen les estadístiques.

A més, tenim activitats de formació, on ens dirigim a tot tipus de professionals i fem formació en detecció i eines d'intervenció (com han de ser les entrevistes, què has de dir, què has de tenir en compte...).

Les eines que utilitzem són vídeos, pel·lícules, videofòrums, taules rodones, xerrades... El que sigui per treballar des de la part més artística o la més formal.

11- Pensa que l'abordatge de la violència de gènere és suficient al nostre país? Quins aspectes creu que haurien de canviar?

Nosaltres som un país bastant avançat en la intervenció en violència i l'abordatge, tenim lleis que no tots els països tenen, som un dels països més pioners. El que jo crec és que, després de 10 anys de llei i de serveis, hauríem d'avançar tal com avança la violència. El discurs patriarcal, que és el que sosté la violència, s'emascara i busca estratègies

per mantenir-se. Jo crec que tant nosaltres com les lleis hauríem de visualitzar la violència, estar molt atents a com s'està donant la violència per posar recursos a favor d'això.

Hauríem de seure una mica més i plantejar com estem enfocant això de cara la societat, perquè aquesta té molts dubtes i, utilitzant els mitjans de comunicació, hauríem de transmetre de què estem parlant: parlem d'igualtat, del fet que, si el dia de demà et vols dedicar a la política, tinguis les mateixes opcions que qualsevol altre home. La igualtat no és que els homes netegin la casa, el que estem dient és que hi hagi igualtat en tots els sectors.

Personalment, jo penso que s'haurien de fer quotes, una forma d'acció positiva i que té com a objectiu garantir la integració de les dones en càrrecs importants, ja que no estem en una situació d'igualtat i hauríem de forçar-la d'alguna manera. Hi ha un gran debat en aquest tema, ja que es pensa que és una discriminació positiva, tot i així tampoc està funcionant del tot: només fa falta veure quantes dones estan ocupant càrrecs en política.

2.1.2. Entrevistes i testimonis de dones que han patit violència de gènere

Entrevista 1

1- Qui era la persona que l'infligia el maltractament?

Era la meva parella.

2- Com es van conèixer?

Ens vam conèixer al món de la nit mitjançant el nostre grup d'amics.

3- Quant de temps van estar junts?

10 anys. Tinc un nen de 13 anys i fa 8 anys que estic separada.

4- Què és el que més li agradava d'ell?

Era molt atent, molt romàntic, molt educat, sempre m'estava cuidant... això va ser el que em va enamorar.

5- Quan va començar a mostrar-se violent?

Jo crec que les dones que som maltractades sempre diem, no sé, als 2 o 3 anys. És mentida, comença des del principi, però estem tan enamorades que no ens n'adonem, i com que no volem que la gent ens jutgi, perquè aquest és el problema que nosaltres tenim, que la gent diu: perquè et vas quedar embarassada, tu volies aquesta vida pel teu fill? Em vaig quedar embarassada perquè jo estava enamorada.

Hi ha preguntes que ens fan mal perquè nosaltres no érem conscients, si ho haguéssim estat no ens hauríem quedat embarassades; era maltractada i no me n'adonava.

És des del principi, pot ser els primers mesos no, però el primer any segurament sí.

6- Es van produir agressions físiques? I psicològiques? Què va sentir en aquells moments?

Vaig patir un maltractament psicològic, fins al punt que vaig adonar-me'n que aquest passaria a ser un maltractament físic. Quan vaig adonar-me que ell va creuar "la porta" el vaig deixar.

Va ser un dia que vam tenir un episodi de baralles, com la majoria dels dies, i aquí va ser quan em va empènyer i em vaig adonar que això passaria massa lluny, vaig reaccionar i no consentia que el meu fill, que tenia 5 anys, veiés això perquè el marcaria durant tota la vida.

Vaig adonar-me que era maltractada al cap dels anys, abans creia que era una relació de joventut, vaig començar amb ell quan tenia 20 anys, i quan les meves germanes em deien per què et tracta així? Et parla molt malament, no? Vaig adonar-me que era maltractada, jo ho veia com una cosa normal, ja que era el que vivia dia a dia.

Vaig sentir molta pena de mi, em vaig sentir ximple i inútil perquè no me n'havia adonat, i a més em creia tot allò que ell em deia: mai no podràs fer res sola, no podràs treure el teu fill endavant, no tens ningú...

7- Li va prohibir el contacte amb familiars o amics?

No. Ell tenia un maltractament molt subtil, el meu maltractament era molt especial. Ell no era gelós, quasi tots els maltractadors ho són: et controlen el mòbil, et diuen què has de fer... Ell era tot el contrari, mai no em feia cas; quan arribava de treballar anava al bar amb els amics, a vegades marxava a la nit i arribava al matí... No era tan obsessiu, a l'inrevés, el que feia era ignorar-me.

8- Recorda quin va ser el moment més dur?

Sí, el dia que es va trencar tot. Va ser un dia que ell va fer una de les seves escapades, jo el trucava i ell me l'agafava però dient-me ara vaig, ara vaig... Jo vivia a Màlaga, era de matinada, vaig treure el cap pel balcó i vaig veure que estava al carrer barallant-se. Vaig sentir vergonya ja que jo era una dona treballadora i responsable i vaig adonar-me que estava amb un monstre.

9- Com es sentia quan ell arribava a casa?

Vaig arribar a sentir molta por, quan escoltava la clau tenia por que ell un altre cop m'insultés, em digués que no valia per res...

Va arribar un punt que ell controlava tota la meva casa, ell el que volia és que jo fes alguna cosa per donar-me la culpa. Fins i tot ha arribat a tirar-me els plats de menjar a terra perquè deia que no li agradava el que havia fet per dinar.

10- Va buscar suport en familiars o amics, o pel contrari ho va amagar?

Al principi sempre ho vaig amagar però després tothom ho sabia. Les meves germanes m'han donat molt de suport i, quan em vaig escapar amb el meu fill, vaig quedar-me a casa d'una d'elles fins que vaig poder independitzar-me.

11- Quan va decidir posar punt final i denunciar?

Jo no vaig arribar a denunciar i vaig posar punt final el dia que em va empènyer. Jo el vaig donar moltíssimes oportunitats. Mai vaig denunciar perquè em moria de por, perquè no sabia que passaria i no vivia al costat de la meva família.

El dia que tot va acabar vaig escapar-me amb el meu fill.

12- Com van ser els dies després d'aquella decisió?

Jo vaig plorar molt, va ser com si algú hagués mort, tenia molta dependència cap a ell, era com una droga. Estem acostumades que ens tractin malament, és com la síndrome d'Estocolm, i necessitem això, fins i tot arribes a buscar un home dolent en altres relacions. Però ja no, jo ja he madurat i ja tinc un home bo. No sé per què això, les psicòlogues diuen que és perquè hi estem habituades.

Jo crec que és bo passar aquest dol, aquests mesos o anys dolents, et trobes a tu mateixa, saps el que vols, et sents segura, n'aprens molt. Sempre dic a les dones que es quedin soles per un temps, amb els teus fills, el teu treball, però no amb un home perquè els dos ho passareu malament.

13- Ell consumia begudes alcohòliques o altres drogues?

Ell fumava porros, bevia, i sobretot jugava a les màquines, on gastava tots els diners. Un dia, em van trucar del banc i em van dir que hi havia deutes en la hipoteca. Vaig veure tot el que hi havia, es va gastar 10.000 euros en targetes, havíem de pagar 3000 euros d'hipoteca... Jo no sabia res d'això.

14- En quina situació es troba ara?

Em trobo en una etapa molt feliç. Fa 8 anys que em vaig separar i fa 3 que tinc parella, em va costar molt perquè ho vaig passar molt malament i vaig estar 5 anys sola. Jo sabia el que volia: un home normal. Encara no visc amb ell perquè la convivència no l'he

superat, però passem molt de temps junts. Jo volia un home bo pel meu fill, que ell veiés l'exemple d'home bo. I ja ho he aconseguit, tinc el meu treball, el meu fill, tinc independència econòmica, emocional... Em sento molt bé, sóc totalment una supervivent.

15- En algun moment li ha demanat perdó, ha mostrat penediment o, simplement ha volgut parlar amb vostè? Si és així, quina va ser la seva reacció?

Em va demanar perdó al següent dia de deixar-ho. Em feia unes 20 trucades al dia, jo em vaig canviar de ciutat, de Màlaga a Sevilla, i ell també ho va fer perquè tots dos som de Sevilla. Ell va marxar amb la seva família i jo amb la meua, però tot va canviar. Es va convertir en la persona més bona del món: em portava flors, s'agenollava davant meu, em deixava cartes... Però jo tenia molt clar que no podia tornar endarrere perquè havia trencat la vida del meu fill: estàvem a Màlaga, ell tenia la seva escola, els seus amics... I vam haver de deixar-ho tot, jo no podia trencar la seva vida per ara tornar amb el seu pare. Des del primer dia li vaig dir que no, i quan van passar uns mesos, va tornar la persona dolenta que jo coneixia.

Un dia, que havia d'emportar-se el nen, va venir borratxo i fumant porros, li vaig dir que no li donava el nen i ell em va dir que trucaria la policia, jo li vaig dir que endavant. La següent setmana va venir amb uns papers on posava que es trauria de l'alcohol, va anar a Alcohólicos Anónimos i ho va aconseguir.

Avui en dia jo estic fatal amb ell, el pare passa de tot, però almenys no es droga. Tot i això, segueix sent igual de maltractador, almenys amb mi. Fa uns anys estàvem bé, però quan vaig tenir parella, va canviar moltíssim. A l'estiu vaig haver de denunciar-lo perquè no em passava la manutenció pel meu fill, i la necessito perquè ell s'ha de vestir, ha de menjar i a més té una discapacitat i necessita cures especials.

16- En algun moment ha sentit que el seu fill ha estat influenciat per ell?

El meu fill té una personalitat increïble i no es deixa influenciar pel seu pare. Quan el seu pare ha parlat malament de mi m'ho ha dit, i també ha arribat a escoltar la seva família parlant malament de mi.

17- Què creu que és el pitjor de passar per una situació així?

Són les seqüeles, per molt que jo digui que som supervivents, que ho som, les recaigudes són dolentes. És com una persona que està malalta, que a vegades recau. A

més, si hagués estat només una parella..., però és el pare del teu fill i cada dues setmanes l'ha de veure. Cada cop que el meu fill ve m'explica coses, cada dia el seu pare té una xicota, i això fa que el meu fill dormi sempre en un lloc diferent. Són coses que et molesten, t'angoixen, plores... Jo ho passo malament perquè no estic al 100% segura que ell estigui bé.

18- Com valora l'ajuda rebuda per part de les administracions públiques?

Jo ho valoro positivament. Quan vaig demanar ajuda en qüestió de treball, que sempre he treballat en guarderies, m'ho van donar. A més, quan em vaig mudar em van donar tota classe d'ajudes. Suport psicològic no n'he tingut perquè no l'he demanat, però amb la fundació sí que tinc un *coach*.

Cada dona t'explicarà una cosa diferent, tot i això, a vegades els Serveis Socials deixen molt a desitjar.

19- Expliqui'ns una mica sobre la Fundació Ana Bella: els objectius, com va trobar la Fundació...

És una fundació que té l'objectiu d'ajudar a les dones víctimes del maltractament, però el que volem és que no vegin la dona com la víctima, sinó que la vegin com una supervivent, perquè si no sempre seguim sent víctimes i no avancem com a dones. Volem ser supervivents en tots els sentits: com a mares, com a dones, en l'àmbit laboral, en el personal...

Que una dona passi de víctima a supervivent és molt difícil, però és una etapa que s'ha de passar, igual que quan mor un familiar, un amic...

Dia a dia ajudem a dones, per exemple, jo les ajudo des de casa, nosaltres estem a Sevilla, però si ens truquen de Barcelona o de qualsevol lloc, intento donar a la dona la informació de la seva ciutat per tal que l'ajudin. Fins i tot ens arriben a trucar des de Mèxic.

Jo vaig conèixer la fundació mitjançant l'experiència de la meva germana, ella tenia problemes de violència i quan vam denunciar a la Guàrdia Civil ens van donar el nom d'aquesta fundació.

Entrevista 2

Aquesta entrevista ha estat realitzada a una dona que va ser testimoni de maltractament en la seva família per part del seu pare, però també el va patir.

1- Qui era la persona que infringia maltractament a la seva mare?

El meu pare.

2- Com es van conèixer i quant de temps va estar la seva mare amb ell?

Es van conèixer en un bar i van estar 21 anys junts.

3- Recorda com va començar tot?

Ho he viscut des que tinc ús de raó. La meva mare era menor que el meu pare i ell controlava tant l'economia, com amb qui anava la meva mare, els horaris, l'educació, a nosaltres... Jo sabia que el meu pare no era un pare normal, després dels anys ja vaig saber identificar què era.

4- Què li deia a la seva mare en ser testimoni d'aquestes situacions?

Jo sempre li deia que per què no el deixava, per què no marxàvem, ja que encara que no tinguéssim suficients diners estaríem més tranquil·les perquè el que estàvem vivint no era vida. Jo sentia molta impotència, al principi no ho comprenia, demanava explicacions a la meva mare i després vaig sentir resignació perquè aquesta era la vida que ella havia triat. Jo pensava que quan tingués 18 anys marxaria.

5- Com ho afrontava la seva mare?

Ho guardava tot per ella mateixa, explicava que no podia deixar-lo perquè no era un home tan dolent, que no sabia què fer amb tres nenes a càrrec seu, ja que no tenia treball, que ens faltaria de tot i per això ens acabarien separant d'ella.

6- Es va posar denúncia?

Sí.

7- Quin va ser el desencadenant que conduí a posar-la?

Vam trigar a fer-ho 21 anys, fins que una nit la va intentar assassinar ofegant-la. Les meves germanes i jo ens vam despertar perquè escoltàvem com cridava, vam sortir corrents i el meu pare va parar. En aquest moment la meva mare va veure que la situació

era més greu del que creia i es va dirigir a l'Institut de la Dona, on la van assessorar. Un dia, quan es va sentir preparada, ens va aixecar i ens va dir que agaféssim tot allò que cabés en la nostra motxilla perquè marxàvem.

8- Com van ser els dies després?

Van ser dies on semblava que no havia passat res. La meva mare, per por que ens fes alguna cosa, va intentar guanyar-se la seva confiança i simular que l'havia perdonat. Mentrestant ella movia els papers de la denúncia.

9- Ell consumia begudes alcohòliques o altres drogues?

No.

10- Va arribar a patir algun tipus de maltractament?

Sí. Vaig patir maltractament psicològic, físic i sexual.

11- Recordes algun moment com el més dur?

Sí, el moment de l'agressió sexual.

12- Com et senties quan ell arribava a casa?

Sentia rebel·lia i por per si arribava a fer a les meves germanes allò que a mi m'havia fet.

13- Què creu que és el pitjor de passar per una situació així?

El pitjor és el maltractament psicològic. Una bufetada fa mal, però a l'estona el dolor passa. Les paraules, els actes i els menyspreus duren anys i són seqüeles que s'han de curar.

14- En quina situació es troben ara?

Fa 14 anys que tenim l'Associació, a més, ens vam posar en mans de psicòlegs per superar el que havia succeït i hem intentat amb totes les nostres forces que cap altra dona passés allò que nosaltres havíem viscut. En el meu cas, principalment, m'he centrat en què cap nen passi el que jo vaig viure. Els explico a les mares que encara que els nens no tinguin totes les necessitats bàsiques cobertes, és millor mancar d'això i viure tranquil i sense córrer perill.

15- Segueix actualment sentint por?

No. Un dia vaig comprendre que la por era el poder que ell tenia sobre nosaltres i quan li vaig treure, va parar.

16- En algun moment li ha demanat perdó, ha mostrat penediment o simplement ha volgut parlar amb vostè? Si és així, com ha reaccionat?

Mai.

17- Quin va ser el veredict del judici?

Desestimat. Van dir que el meu testimoni semblava preparat pel llenguatge utilitzat. Aquestes són paraules textuales de la sentència.

18- Com valora l'ajut rebut per part de les administracions públiques?

Amb un 2. Van ser a la meva mare, les meves germanes i a mi a les que van ficar dins un cotxe de policia, també van ser a nosaltres a les qui van interrogar, i nosaltres soles vam haver de començar des de zero. Ni les administracions ni la llei protegeixen la víctima ni els menors.

19- Per què es crea l'Associació Miríadas?

L'Associació Miríadas es va crear el 2002 i és formada dones supervivents de violència de gènere. Vam veure les deficiències del sistema, les lleis i la societat i vam decidir crear-la per ajudar a dones que patien aquesta violència.

20- Moltíssimes gràcies pel seu temps, hi ha alguna cosa més que li agradaria afegir?

Només dir que és un plaer ajudar en un treball perquè sé que el llegiran els teus professors, amics i, pot ser, algú que ho està patint i no sap com sortir-ne. Gràcies també a tu per interessar-te pel tema i parlar-ne, és molt necessari.

Testimoni 1

“Yo viví el maltrato 20 años por parte de mi marido, nunca me pegó, nunca me empujó. No sufrí violencia física, pero no era necesaria, porque llegó un punto en que yo me hacía pequeña y terminaba cediendo a lo que él consideraba que yo tenía que hacer.

Yo tengo tres hijas y llegó el momento en que yo entendí que no era una buena madre, una buena esposa, no era amiga de mi marido y no era buena administradora de mi hogar... Yo esperé el día en que él llega bien y está de buen humor y cuando mis hijas fueron a dormir, aproveché para hablar con él y le dije que, como siempre estábamos mal, yo no acertaba, ya que no sabía hacer las cosas como se tenían que hacer y que, tal vez, lo mejor para los dos y para las niñas era que nos separáramos. La palabra 'separarnos' no la terminé de pronunciar, porque en ese momento casi me mata. Fueron mis hijas las que, literalmente, separaron a su padre de mí.

A partir de ahí, si hay algo que jamás podré olvidar será su mirada, porque en décimas de segundo, se saborea el miedo y no encuentro palabras para definir esa sensación... Era el padre de mis hijas, era la persona de la que yo creía estar enamorada, era la persona con la que llevaba muchos años viviendo, y yo trataba de ser la mujer que él quería pero no lo conseguí. Por eso, le estaba dando libertad y él me quería matar, podía matarme, me estaba matando. No sé si me expreso bien, sin embargo, es algo que tú dices: que mal lo he hecho, que me quita la vida...

A partir de ese día, fue cuando empecé a entender que yo era una mujer maltratada y la primera sensación, te puedo asegurar que es la vergüenza, además de sentir que era inútil, tonta, incapaz... Sentía una vergüenza terrible de mí misma porque yo decía: que estúpida he sido, ¿tan tonta he sido que no he sabido ponerle nombre a esto? No sé qué hacer, no sé cómo hacerlo, porque este miedo es un miedo paralizante que te impide pensar y organizar tus ideas, no sabes cómo decidir, cómo actuar, cómo lo tienes que hacer...

Afortunadamente, mis hijas me ayudaron muchísimo pero, aun así, son decisiones muy tajantes de una mujer que se considera una mierda y, perdón que me exprese así, que tiene que tomar una decisión y te ves incapaz de hacerlo, aunque sabes que debes hacerlo. Además, después, mis hijas descubrieron que eran ocho hermanos, fueron a conocerlos y sus madres y los hermanos de mis hijas coinciden en las mismas cosas que

yo, así que supongo que no estaremos desorientadas, sino que él tiene un concepto de pareja y actuará siempre de la misma manera.

Tuvimos que ser usuarias de casas de acogida porque no había otra manera de garantizar nuestra integridad y estuvimos en un período de acogida de 8 meses. En el primer acogimiento nos encuentran y nos trasladan de urgencia a otro. En ese periodo de 8 meses, me encontré con compañeras que tanto podrían ser mis hijas como podían ser mis madres, con lo cual me di cuenta de que esta historia se daba mucho más de lo que yo creía y podía llegar a pensar, y se maltrataba casi casi por sistema a cualquier tipo de mujeres.

El periodo de acogida, desgraciadamente, termina. Se supone que en ese plazo de tiempo en que tú estás en una casa de acogida, transcurre todo el proceso judicial, tanto civil como penal. La administración entiende que cuando termina la acogida tú ya no eres una mujer maltratada y tienes que hacer tu vida con normalidad: eres una persona libre, una persona normal. Y ya está, aquí termina. Entonces, no teníamos una Ley Integral contra la Violencia de Género y yo me daba cuenta de que había mujeres que no volvían a sus ciudades de origen, sino que decidían quedarse en aquellas ciudades de destino para salvaguardar sus vidas. El hecho de volver a sus ciudades de origen implicaba la cercanía, nuevamente, con el maltratador porque la mayoría quedaban libres, sólo tenían alguna orden de alejamiento durante X tiempo pero él hacía su vida normal: seguía en su entorno, con su familia, él seguía su vida cotidiana. Había sido la mujer, junto con sus hijos, la que se había tenido que desplazar, salir de su hábitat, para salvar su vida. Pero si volvían tenían miedo porque la víctima conocía las consecuencias de los actos judiciales que ella había decidido denunciar, y sabía que había una consecuencia con el maltratador cuando se volvieran a ver. Por ello, las mujeres que se quedaban en las ciudades de destino, se quedaban para comenzar una nueva vida junto a sus hijos menores de edad: sin trabajo, sin hogar, sin familia y sin dinero. Todos sus familiares y amigos no estaban en aquella ciudad. Los hijos estaban en centros educativos desconocidos sin sus amigos, sin sus primos, sin sus abuelitos, sin sus titos... Ellos no habían cometido ningún delito, ¿por qué les estaba pasando esto? Y a mí eso me pareció muy injusto. Me pareció un maltrato social, disfrazado ante la normalidad de que no existía y no era verdad.

Yo tuve la fortuna y posibilidad de volver a mi ciudad de origen, un 23 de abril, y el 25 de julio del mismo año se conforma Miríadas por mujeres, que como yo, habíamos

vivido la situación de maltrato. Fue la primera entidad que se constituye en España por mujeres que habían vivido el maltrato para, desde la ayuda mutua, ser aquella mano amiga a la hora en que la mujer tenga que normalizar su vida. Sobre todo para mujeres que no tienen a nadie. Este es el objetivo de Miríadas, por eso la creé.

A partir de allí, estas 40 mujeres empezamos a trabajar con nuestras iguales y con sus hijos. Desde el primer momento entendemos que nuestros hijos son tan víctimas como nosotras. También reclamamos a la justicia que denieguen los regímenes de visitas a las sentencias condenatorias porque entendemos que el maltratador va a utilizar a sus hijos para seguir manipulando y maltratando a su madre. Además, les dará unos principios de educación, morales y éticos equivocadamente porque no les ha importado maltratar delante de ellos y en un régimen de visitas no cambiarán, seguirán igual.

A día de hoy reclamamos lo mismo, pero, hoy, después de estos casi 15 años, somos inscritas en Miríadas unas 800 y pico mujeres en Huelva y provincia, más unas 300 y algo en el resto de España, a las que atendemos a través del correo electrónico o el teléfono. Y, ¿qué buscan las mujeres cuando recurren a Miríadas? Pues precisamente eso, a sus iguales, da igual su nivel cultural, económico, su edad, su nivel de estudios... Lo que me ha pasado, por favor, necesito a alguien que comprenda lo que me pasa. Y, sobre todo, cuando no hay señales físicas. Se ha vendido mucho el maltrato con el ojo morado, pero yo tengo muchas mujeres que me dicen: ojalá me hubiera puesto el ojo morado porque por lo menos, los demás hubieran visto lo que me ha hecho. Pero cuando no existe ese ojo morado o la marca física, él, para los demás, es un hombre genial e incluso puede ser admirado porque es servicial, educado, cordial, amigo de sus amigos... Nadie va a imaginar que, de puertas para dentro, maltrata a su mujer, porque incluso puede que hable bien de ella o la alabe ante los demás. Entonces, la mujer que no tiene golpes, ¿cómo lo demuestra? Por eso necesitan a sus iguales, porque creen que nadie las creerá. Este es fundamentalmente nuestro objetivo, que nuestras mujeres empiecen a reconstruir su verdadera personalidad con la ayuda de una igual.

Yo te puedo decir que estuve ocho años amenazada de muerte. Una curiosidad es que mi sentencia penal dice textualmente: absuelvo a Fulanito Pérez, porque, tanto el testimonio de sus hijas como el de su cónyuge, no entran dentro del perfil de víctimas. Con esta sentencia absolutoria, que si lo hubiésemos pensado de otra manera igual hubiese salido condenado, me dan una orden de alejamiento de 8 años de 500 metros,

que era la máxima que existía en ese momento. Yo en esos 8 años, tuve que estar permanentemente mirando hacia atrás.

Yo, cuando creé la entidad, no podía salir en los medios de comunicación, un periodista me puso el pseudónimo de 'Esperanza' y yo salía con ese pseudónimo en la prensa escrita. En la prensa de radio o televisión, salía otra persona, dando una imagen que no era la mía y expresando mis palabras en otra voz, que tampoco era la mía. Pasé de tener ese miedo paralizante, que yo te comentaba, a tener un miedo prudente, porque hay varios tipos de miedo. Él limitaba mi libertad, pero dentro de mis limitaciones tenía mis posibilidades y creé Miríadas. Con esas limitaciones cree una nueva vida, es muy difícil, es ir obstáculo tras obstáculo, pero puedo decir que sí que se puede salir del maltrato. Afortunadamente, somos muchas más las sobrevivientes que las que no. Yo llamaría víctimas a las que, en el intento de salir, las asesinan. Esas son las víctimas. Nosotras, afortunadamente, sobrevivimos a esa historia.

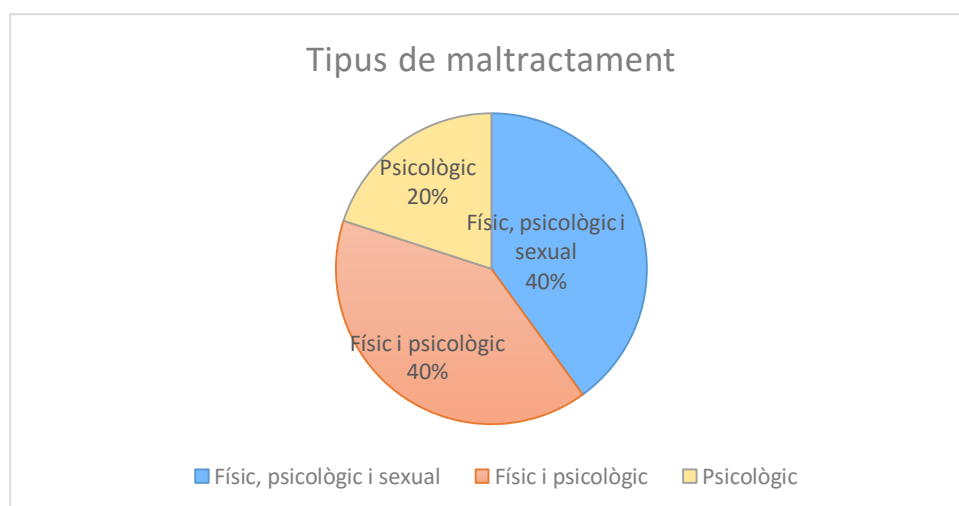
Él, en los 8 años ha pretendido hablar conmigo porque quería una explicación. Yo jamás hablé con él. Torpe de mí, en esos momentos existían los móviles de ladrillo, y para ayudarme a mí misma lo que hice fue tirar el móvil a la basura porque yo sabía que si escuchaba su voz, volvería. Él me convencería. Y jamás hablé con él. Nunca. ¿Él lo intentó? Sí, durante ocho años. Pero jamás lo hice. “

2.2. QÜESTIONARI A DEU DONES QUE HAN PATIT MALTRACTAMENT

Després d'haver realitzat diverses entrevistes a dones que han patit episodis de violència de gènere, he arribat, mitjançant elles, a més dones. Han estat deu les dones que han participat i els he fet un qüestionari que consta de tretze ítems, centrat en les característiques de l'agressor. (Veure annex 2)¹⁰

Aquest qüestionari té l'objectiu d'arribar a conèixer millor les característiques dels agressors mitjançant les dones que convivia amb ells. Tot i que aquesta és una petita mostra i no ens pot donar uns resultats concloents, els analitzarem i els intentarem comparar amb el que havíem estudiat a la part teòrica o a les entrevistes.

La primera pregunta realitzada va ser quin era el tipus de maltractament que havien sofert les dones. Tot i que n'existeixen de molts tipus, vaig obtenir les respostes que es veuen al gràfic.

D'aquestes deu dones, dues van patir només maltractament psicològic, quatre en van patir de físic i psicològic i, les quatre restants, físic, psicològic i sexual.

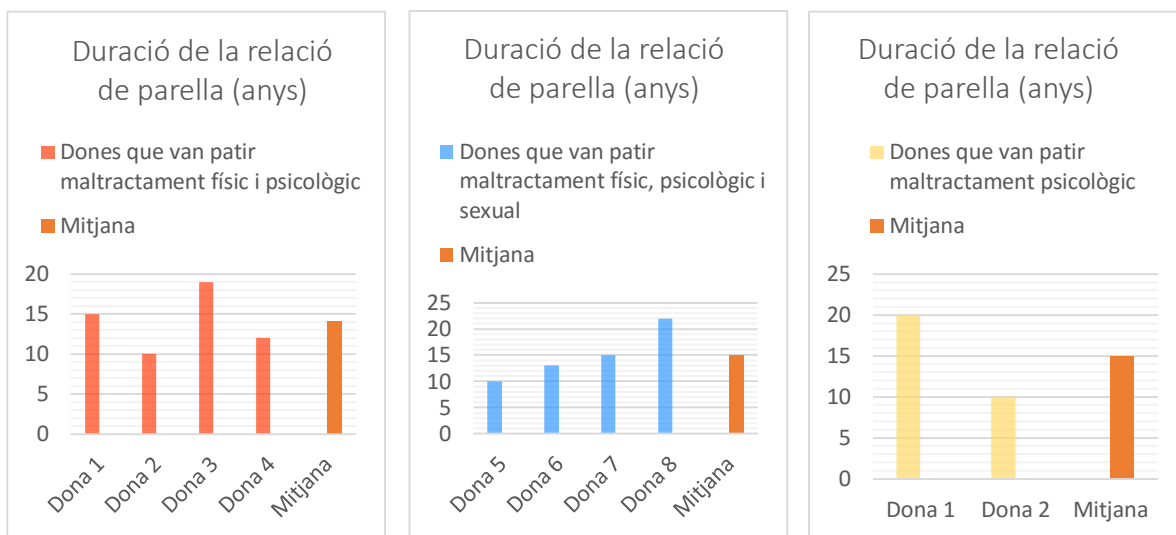
El que se'ns mostra, és el que, prèviament, havíem vist a la part teòrica del treball: els maltractaments s'interrelacionen, és a dir, un sol anar acompanyat d'un o uns altres.

També comentàvem que el maltractament psicològic podia ser el primer esglaó en l'escala del maltractament, és per això que veiem que hi ha dones que el pateixen sense que vagi acompanyat d'un altre. L'entrevista 1 i el testimoni són exemples de dones que van patir maltractament psicològic, ambdues coincideixen que van deixar la seva relació

¹⁰ Per veure el model del qüestionari cal dirigir-se a l'annex 2, pàgines 91-96.

amb el maltractador quan van veure que aquest es convertiria en físic. És per això que podem deduir que amb el pas del temps, el que només era maltractament psicològic acabaria essent encara més greu.

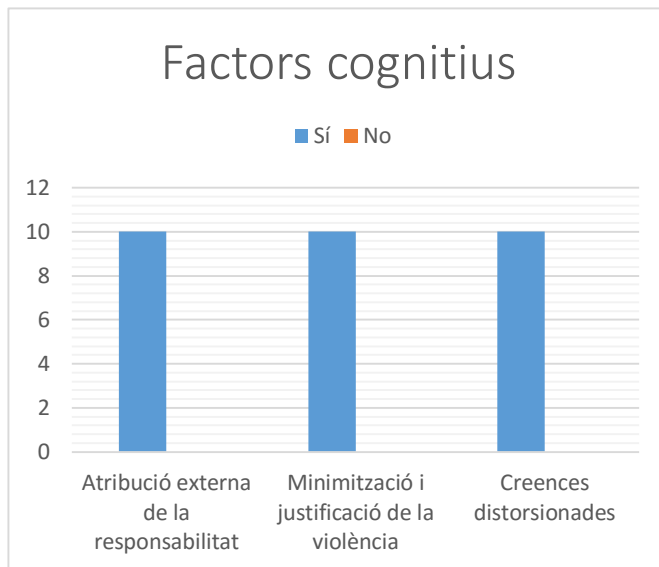
Una vegada tenim classificats els tipus de maltractament que havien sofert, vaig preguntar quina fou la duració de la relació amb l'agressor. Per veure si hi havia diferències notables, vaig dividir, segons els tipus de maltractament soferts, les dades.

Per una banda, la mitjana de la relació de parella en dones que van patir maltractament psicològic fou de 15 anys, les que van patir aquest darrer juntament amb el físic i el sexual també van ser 15 anys i les que van patir físic i psicològic 14 anys. El que es pot veure és que no hi ha una diferència significativa entre les mitjanes, això pot significar que depèn molt de la dona i no pas del tipus de maltractament que pateixi.

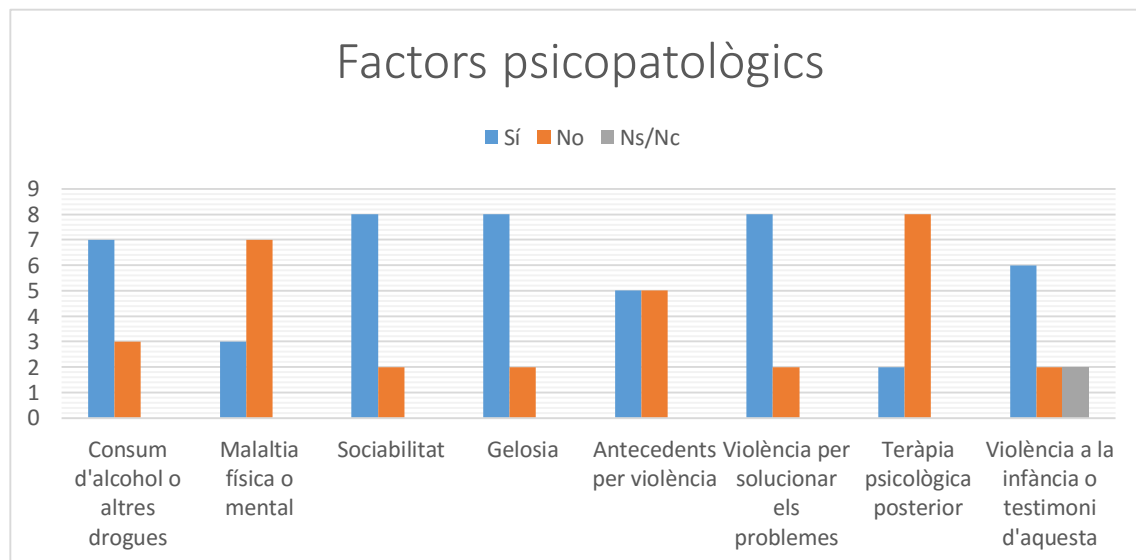
Quant al perfil del maltractador, per començar, hem dividit els factors de risc associats a l'agressor en dos grups: els cognitius i els psicopatològics.

Les variables cognitives constaven de tres aspectes: si l'home donava les culpes del que feia a la dona, si intentava fer veure que la violència no era tan greu i a més la justificava i, finalment, si tenia creences distorsionades sobre les dones i els rols de gènere, com pot ser el masclisme.

Podem veure, gràcies al gràfic, que totes les dones han contestat que sí. No obtenir cap no, pot significar que tots els agressors tenen coses en comú com un pensament i unes creences que s'assemblen.

Per una altra banda, les variables psicopatològiques ja comencen a mostrar discordança.

Quan parlem de si l'agressor consumia alcohol o altres drogues, obtenim 7 sí contra 3 nos. Com ja hem esmentat, la mostra no és gaire gran com per treure conclusions concloents però podem veure que hi ha una diferència significativa, és per això que diríem que set de cada deu agressors consumeixen alcohol o alguna altra droga, i confirmariem que és un factor de risc que pot agreujar la violència o ser-ne un desencadenant que condueix a actuar així i, fins i tot, atribuir-ne les culpes a aquest.

Si ens referim a si el maltractador patia una malaltia mental, hem obtingut 3 síes enfront de 7 nos. Aquí es podria trencar amb el mite d'excusar la condició de l'agressor en malalties i dir que aquest actua així per culpa d'aquestes.

La variable de si l'agressor és un home sociable, també mostra una diferència, obtenint 8 síes enfront de 2 nos. Aquesta característica, tot i que a la part teòrica hem esmentat que els maltractadors poden tenir habilitats de comunicació molt pobres, ens pot conduir als agressors de <<guant blanc>>, aquells que surten dels perfils establerts, mostren gentilesa amb les dones fora de casa, són educats i mai pensaríem que exerceixen violència.

Quan parlem dels antecedents per violència dels maltractadors, obtenim 5 síes contra 5 nos. Totes les respostes que vaig obtenir per part de les dones van ser que els agressors no tenien antecedents legals per violència, però elles sí que ho sabien o havien estat testimonis de com pegaven, per exemple, alguns membres de la família com les germanes del maltractador.

Un altre factor del qual hem parlat és la gelosia, les respostes han estat de 8 síes contra 2 nos. Aquests 2 nos es poden relacionar amb l'estudiat a la pràctica, el maltractament psicològic de retirada d'atenció, on l'home ignora la dona o els assumptes importants per ella. Un clar exemple és l'entrevista 1, on se'ns diu: *“ell no era gelós, quasi tots els maltractadors ho són: et controlen el mòbil, et diuen què has de fer... Ell era tot el contrari, mai no em feia cas; quan arribava de treballar anava al bar amb els amics, a vegades marxava a la nit i arribava al matí... No era tan obsessiu, a l'inrevés, el que feia era ignorar-me.”*

Quan preguntem si l'agressor utilitzava la violència per resoldre els problemes, obtenim 8 síes enfront de 2 nos. Podem treure la conclusió que aquests darrers han estat la resposta per part de les dones que només havien patit violència psicològica i no van arribar a la física. No obstant això, podem veure que la resta d'agressors preferia utilitzar la mà en lloc de les paraules per resoldre els conflictes.

Només van ser dos homes dels deu els qui es van sotmetre a teràpia psicològica per part de professionals. Aquesta teràpia és molt important, tant com pot ser-ho la de la víctima, ja que actuant amb els agressors aconseguirem frenar aquests tipus de conductes i fer que no es repeteixin posteriorment.

Algunes teories apuntaven que la violència és apresada per l'individu a través de l'observació i la imitació, així, els agressors podrien haver-la patida de petits. Les respostes que obtenim són 6 sí, 2 no i les dues persones restants no ho saben. Segons aquestes respostes, podem afirmar que aquesta teoria pot ser certa i la violència és una conducta que s'ha apresada i, que per la sensació positiva de poder que dona als homes que l'exerceixen, es repeteix reiteradament.

3. CONCLUSIONS

A les hipòtesis vam plantejar l'existència d'un perfil d'home maltractador. Amb la part teòrica del treball, ja podem veure que hi ha factors de risc associats a aquests i que són freqüents, tot i això, també hem anomenat els agressors de <<guant blanc>>, aquells que pel seu distingit treball o la seva forma de ser, mai pensaríem que fan res de dolent. Així se'ns parla al testimoni 1 sobre aquest tipus d'agressors: *‘Se ha vendido mucho el maltrato con el ojo morado, pero yo tengo muchas mujeres que me dicen: ojalá me hubiera puesto el ojo morado porque por lo menos, los demás hubieran visto lo que me ha hecho. Pero cuando no existe ese ojo morado o la marca física, él, para los demás, es un hombre genial e incluso puede ser admirado porque es servicial, educado, cordial, amigo de sus amigos... Nadie va a imaginar que, de puertas para dentro, maltrata a su mujer, porque incluso puede que hable bien de ella o la alabe ante los demás. Entonces, la mujer que no tiene golpes, ¿cómo lo demuestra?’*.

Si ens ajudem de les entrevistes, podem veure que, tot i que un dels factors de risc és el consum d'alcohol o altres substàncies, trobem diferents casos. En l'entrevista 1 el subjecte *‘fumava porros, bevia, i sobretot jugava a les màquines’*, mentre que a l'entrevista 2 se'ns presenta un subjecte que, segons l'entrevistada, no consumeix cap tipus de drogues.

També mitjançant el qüestionari i els gràfics se'ns confirma l'existència de factors psicopatològics –com el consum de drogues, les malalties mentals, la gelosia, etc.- que són freqüents en els maltractadors però cap no està establert del tot. El que sí que hem trobat ha estat que, el 100% dels homes d'aquesta mostra, presenten unes variables cognitives iguals: donen la culpa de la seva violència a la dona, la intenten minimitzar i justificar dient que si la dona no s'hagués comportat d'aquella manera res d'això hauria passat i, a més, tenen creences equivocades sobre el rol de la dona, ja que li segueixen donant valor per ser una bona mare, una bona esposa i una bona ama de casa.

Quant a l'origen d'aquestes conductes, a la part teòrica presentàvem dos enfocaments: aquells que situaven l'agressivitat de l'individu en l'interior, és a dir, per trets genètics que aquests ja posseeixen. Mentre que l'altre enfocament situava l'agressivitat a l'exterior de l'individu, on la violència era apresada en una societat on estava naturalitzada o l'aprenia mitjançant la imitació, ja que n'era testimoni a la seva infància.

Al qüestionari, en la pregunta de si el maltractador havia experimentat episodis de violència durant la seva infància, trobem 6 sí, 2 no i les dues persones restants no ho sabien. Així, segons les respostes obtingudes, podem dir que l'origen d'aquesta violència es troba fora de l'individu, en una societat basada en un sistema patriarcal. A més, hi ha subjectes que la van experimentar quan eren petits i, posteriorment, l'han imitat amb les seves parelles. Les raons d'exercir-la serien la sensació de satisfacció i poder que senten davant la dona, una conducta que quedarà apresada i es repetirà per la bona sensació que transmet als agressors.

En conclusió, tot i que trobem característiques comunes entre aquests, sempre hi haurà un subjecte que surt del que s'ha establert. És per això, que podem dir que no existeix un perfil d'home maltractador, però sí que hi ha variables que són comuns i freqüents en aquests.

També confirmem allò que havíem presentat a la part teòrica del treball: tots els maltractaments s'interrelacionen, és a dir, un sol anar acompanyat d'un o uns altres. El que he trobat, mitjançant el qüestionari, és que el maltractament físic o sexual venien acompanyats d'un de psicològic. En canvi, trobem algunes dones que només l'han patit psicològic. Per això, trobem que podríem confirmar que la violència psicològica és el primer esglaió en l'escala del maltractament i, que amb el pas del temps, es va agreujant i ens porta a la suma d'altres maltractaments.

M'he adonat que la intervenció en l'àmbit individual amb l'agressor és molt important, igual que ho és tractar a la víctima. Si només es tractés la dona, aquest continuaria amb les seves creences i conductes violentes apresades, utilitzant-les en episodis de conflicte amb la seva parella. L'única manera d'aturar això i garantir el benestar, tant del maltractador com de les persones que l'envolten, és mitjançant el tractament psicològic.

En l'àmbit social, mitjançant la teòrica i les entrevistes a Treballadores Socials, hem entès millor el funcionament de les Administracions públiques.

Personalment, l'única experiència que he tingut amb les Administracions públiques sobre aquest tema ha estat amb l'objectiu d'informar-me per fer aquest treball i, puc dir que, les dues dones amb les quals he tractat, han estat molt amables i mostraven ganes d'explicar-me allò que jo desconeixia. Tal com han fet amb mi, fan xerrades o altres tallers a escoles, professionals, etc. És per això que les funcions de sensibilització i prevenció de la població sí que es duen a terme.

En canvi, les dues entrevistades sí que van passar per aquestes administracions i la seva opinió varia. Per una banda, una d'elles mostra descontent i diu que, en lloc d'actuar amb l'agressor i fer-lo declarar a ell o traslladar-se, va ser ella la que va haver de fer-ho. Afegeix també, que la llei no protegeix ni la víctima ni els menors. L'altra entrevistada les valora positivament i explica que, quan va demanar ajudes, com un treball, les va obtenir.

Penso que som un país que està més avançat que altres perquè sabem posar nom a aquest fenomen. Però, encara que se li ha intentat posar fre mitjançant lleis, no és suficient perquè això continua. Les dades són esgarrifoses, acabem de començar l'any i ja són més de cinc les dones que han mort a mans de les seves parelles. Hauríem de plantejar-nos que alguna cosa no funciona.

Per finalitzar, m'agradaria agrair a totes aquelles persones que han dedicat un bocí del seu temps al meu treball, tant aquelles que han aportat la seva història o el seu coneixement, fins aquelles que només l'han llegit i hi han mostrat interès.

En primer lloc, a l'Associació Miríadas i a la Fundació Ana Bella, d'on formen part les persones entrevistades i a les que he fet el qüestionari. A totes elles, per tenir el coratge d'explicar la seva història a algú que desconeixen. I, sobretot, per ser tan valentes i demostrar-ho dia a dia amb el seu treball.

També a l'Eva Castellano i la Marta Álvarez, per brindar-me els seus coneixements i aclarir-me tots els dubtes.

Finalment, al meu tutor, per tenir tanta paciència i saber orientar-me quan estava perduda amb els seus consells.

4. BIBLIOGRAFIA

Llibres consultats:

BERBEL, Esmeralda. *Tracta'm bé*. Barcelona: Edicions 62, 2004.

CLARE, Anthony. *La masculinidad en crisis*. Madrid: Taurus, 2002.

ECHEBURÚA, Enrique. *¿Por qué víctima es femenino y agresor masculino?: la violencia contra la pareja y las agresiones sexuales*. Madrid: Pirámide, 2010.

KIPEN, Ana *et al.* *Maltractament: un permís mil·lenari: la violència contra la dona*. Barcelona: Intermón Oxfam, 2008.

LORENTE, Miguel *et al.* *Agresión a la mujer: maltrato, violación y acoso*. Granada: Comares, 1998.

LORENTE, Miguel. *El rompecabezas: anatomía del maltratador*. Barcelona: Crítica, 2006.

LORENTE, Miguel. *Mi marido me pega lo normal. Agresión a la mujer: realidades y mitos*. Barcelona: 2003.

MULLENDER, Audrey. *La violencia doméstica: una nueva visión de un viejo problema*. Barcelona: Paidós Ibérica, 2000.

PERRONE, Reynaldo *et al.* *Violencia y abusos sexuales en la familia: un abordaje sistémico y comunicacional*. Buenos Aires: Paidós Ibérica, 1998.

RIVAS, Mª Pilar *et al.* *Violencia de género. Perspectiva multidisciplinar y práctica forense*. Pamplona: Editorial Aranzadi, 2014.

RODRÍGUEZ, María José. *SOS... Mujeres maltratadas*. Madrid: Pirámide, 2008.

Pàgines web consultades:

- BERDINGUNE. Violencia masculina contra las mujeres.
<http://www.berdingune.euskadi.eus/contenidos/informacion/material/es_gi_zonduz/adjuntos/violenciamasculinacontralasmujeres.pdf> [consultat: 28.12.2015]
- BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO. Ley Orgánica 1/2004, Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.
<<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf>> [consultat: 08.10.2015]
- DIALNET. Hombres violentos contra la pareja: trastornos mentales y perfiles tipológicos.
<<http://www.dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3265405.pdf>> [consultat: 26.10.2015]
- DOC PLAYER. Perfil y tratamiento del maltratador familiar.
<<http://docplayer.es/8178242-Perfil-y-tratamiento-del-maltratador-familiar-r.html>> [consultat: 2.11.2015]
- EHU. ¿Es el agresor un enfermo?
<http://www.ehu.es/echeburua/pdfs/23-maltratador_sano_o_enfermo.pdf> [consultat: 28.12.2015]
- EHU. ¿Se puede y debe tratar psicológicamente a los hombres violentos contra la pareja?
<http://www.ehu.es/echeburua/pdfs/24-COP_hombres_violentos.pdf> [consultat: 22.12.2015]
- EL MUNDO. Famosos que ejercen violencia a sus parejas.
<<http://www.elmundo.es/america/2011/04/16/gentes/1302972834.html>> [consultat: 05.11.2015]

- EL PAÍS. Entrevista a Miguel Lorente Acosta.
<http://elpais.com/diario/2010/08/01/eps/1280644013_850215.html>
[consultat: 17.01.2016]

- ESTADÍSTICAS VIOLENCIA DE GÉNERO. Portal Estadístico Delegación del Gobierno para la Violencia de Género.
<<http://estadisticasviolenciagenero.msssi.gob.es/>> [consultat: 21.12.2015]

- FEMINISMOS, GÉNEROS E IDENTIDADES. 1848: El manifiesto de ‘‘Séneca Falls’’.
<http://pmayobre.webs.uvigo.es/textos/varios/seneca_falls.pdf> [consultat: 20.12.2015]

- FUNDACIÓN ANA BELLA. Red de mujeres supervivientes.
<<http://www.fundacionanabella.org/>> [consultat: 03.11.2015]

- GENCAT. Centre de documentació.
<http://dones.gencat.cat/ca/serveis/centre_documentacio/> [consultat: 01.12.2015]

- GENCAT. Institut Català de les Dones.
<http://dones.gencat.cat/ca/institut/que_es_icd/> [consultat: 01.12.2015]

- GENCAT. Servei d’Intervenció Especialitzada (SIE) de Tarragona.
<http://sac.gencat.cat/sacgencat/AppJava/organisme_fitxa.jsp?codi=18853>
[consultat: 15.12.2015]

- INSTITUTO DE LA MUJER. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Instituto de la Mujer: Violencia de genero.
<<http://www.inmujer.gob.es/conoceDerechos/preguntas/violencia.htm#proteccion>> [consultat: 10.09.2015]

- INSTITUCIÓN PENITENCIARIA. Secretaría General de Instituciones Penitenciarias: Maltratadores (Ministerio de Interior). <<http://www.institucionpenitenciaria.es/web/portal/Reeducacion/ProgramasEspecificos/maltratadores.html#c2>> [consultat: 15.07.2015]

- INSTITUCIÓN PENITENCIARIA. Secretaría General de Instituciones Penitenciarias. Violencia de Género: programa de intervención para agresores (PRIA). <http://www.institucionpenitenciaria.es/web/export/sites/default/datos/descargables/publicaciones/Doc_Penitenc_7_Violencia_de_gxnero_Acc.pdf> [consultat: 10.09.2015]

- MASTER FORENSE. Violencia en las relaciones de pareja en adolescentes y jóvenes: una revisión. <<http://www.masterforense.com/pdf/2003/2003art14.pdf>> [consultat: 28.12.2015]

- MATEO BUENO ABOGADO. Ley Orgánica 1/2004. <<http://www.mateobuenoabogado.com/blog/ley-organica-1-2004-de-28-de-diciembre-de-medidas-de-proteccion-integral-contr-la-violencia-de-genero/>> [consultat: 14.01.2015]

- MINISTERIO DE JUSTICIA Y DERECHOS HUMANOS. Violencia de género: tipos y modalidades de violencia. <<http://www.jus.gob.ar/areas-tematicas/violencia-de-genero/tipos-y-modalidades-de-violencia.aspx>> [consultat: 12.11.2015]

- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. Violencia. <<http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/violencia/>> [consultat: 29.12.2015]

- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. Violencia contra la mujer y salud.
<http://www.msssi.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/pdf/equidad/04modulo_03.pdf> [consultat: 12.11.2015]

- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. Por una sociedad libre de violencia de género
<<http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/>> [consultat: 15.07.2015]

- MIRIADAS. Asociación de Mujeres Víctimas de Violencia de Género.
<<http://www.miriadadas.es/>> [consultat: 12.11.2015]

- MUJERES DE TODO EL MUNDO. Maria Gouze: precursora de los Derechos Humanos.
<<http://mujeresdetodoelmundo.blogspot.com.es/2012/06/marie-gouze-precursora-de-lo-derechos.html>> [consultat. 20.12.2015]

- PÁGINAS PERSONALES. Violencia de género y consecuencias.
<<http://paginaspersonales.deusto.es/igomez/Materiales%20de%20Psicolog%C3%ADa%20Comunitaria/Trabajos%2009/Violencia%20de%20genero.pdf>> [consultat: 12.11.2015]

- PSICOLOGÍA CIENTÍFICA. Violencia de género: consecuencias en los hijos.
<<http://www.psicologiacientifica.com/violencia-familiar>> [consultat: 20.12.2015]

- PODER JUDICIAL. Derivadas e integrales de la violencia de género.
<www.poderjudicial.es/stfls/.../FICHERO/05.4ponencia_lorente_1.0.0.pdf> [consultat: 04.01.2016]

- PODER JUDICIAL. La Orden de Protección.
<<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Violencia-domestica-y-de-genero/La-orden-de-proteccion>> [consultat: 08.10.2015]

- REUS. Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD).
<<http://www.reus.cat/atenci%C3%B3-ciutadana/servei-dinformaci%C3%B3-i-atenci%C3%B3-les-dones-siad>> [consultat: 1.12.2015]

- WIKIPEDIA. El segundo sexo.
<https://es.wikipedia.org/wiki/El_segundosexo> [consultat: 20.12.2015]

- WORLD HEALTH ORGANIZATION. Violencia contra la mujer: un tema de salud prioritario.
<http://www.who.int/gender/violence/violencia_infopack1.pdf> [consultat: 10.09.2015]

- YOUTUBE. Arrels i prevenció de la violència de gènere: Enrique Echeburúa.
<<https://www.youtube.com/watch?v=TRBSaot1KqM>> [consultat: 27.12.2015]

5. ANNEXOS

Annex 1

Model de denúncia

N 02 Acta d'informació de drets a la persona perjudicada

Dades de la unitat instructora

Comissaria

USC

Unitat policial

Dades de la persona perjudicada

Nom, cognoms i document d'identitat (titius, país i núm.)

amb DNI (Espanya) número

Informació de drets

Us notifiquem els vostres drets com a persona perjudicada per un presumpte delictes, d'acord amb l'article 119 de la Constitució espanyola i els articles 109, 110 i 771 de la Llei d'enjudiciament criminal:

-Teniu dret a l'assistència jurídica gratuïta en els termes que estableix la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.

-Teniu dret a comparèixer com a part en el procés judicial.

-Teniu dret a reclamar la restitució de la cosa, la reparació dels danys o la indemnització pels perjudicis que el delictes us hagi causat.

-Teniu dret a renunciar-hi: a no reclamar la restitució de la cosa, la reparació dels danys o la indemnització pels perjudicis que el delictes us hagi causat.

-Teniu dret a designar un advocat perquè defensi els vostres interessos. Encara que no en designeu, el Ministeri Fiscal exercirà les accions civils corresponents, si això fos procedent.

Oferiment d'accions en les faltes d'imprudència i delictes imprudent de danys

Si heu estat la víctima d'uns fets que constitueixen una falta d'imprudència i/o un delictes imprudent de danys, heu de denunciar aquests davant de l'autoritat judicial abans que passin sis mesos i tres anys, respectivament, perquè els Mossos d'Esquadra /PL puguem emprendre accions per perseguir els presumptes autors dels fets. Si no ho feu, només podreu reclamar els perjudicis que aquests fets us hagin ocasionat mitjançant un judici oral de naturalesa civil.

x Autoritzo el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya a posar-se en contacte amb mi amb motiu de l'Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya.

Dades de la notificació

Localitat (Comarca)

Hora i data

hores del dia

Signatures

La persona perjudicada coneix els seus drets i per això signa aquesta acta i se'n queda una còpia.

Persona perjudicada

Agent que fa la notificació

N02.c Acta d'informació de drets a la víctima d'actes de violència a l'àmbit de la llar

Dades de la unitat instructora

Comissaria
USC

Unitat policial
Tarragona

Dades de la persona perjudicada

Nom, cognoms i document d'identitat (tipus, país, número)
amb DNI (Espanya) número

Informació de drets

D'acord amb el previst als articles 81 i 85 del Codi civil, podeu sol·licitar la separació o el divorci.

Abans d'interposar la demanda de separació o divorci corresponent, podeu sol·licitar al jutjat competent del vostre domicili que s'adoptin judicialment les mesures provisionals prèvies a la demanda previstes als articles 102 i 103 del Codi civil, que són, entre d'altres :

- que cessi l'obligació que tenen els cònjuges de viure junts;
- que es determini quin dels cònjuges pot continuar vivint al domicili familiar;
- que es determini amb quin dels cònjuges es queden els subjectes a la pàtria potestat de tots dos així com el règim de visites en favor de l'altre cònjuge;
- que es fixi la manera com cada cònjuge haurà de contribuir a les càrregues del matrimoni...

Per formular aquesta sol·licitud de mesures provisionals prèvies, no és necessària la intervenció de procurador i advocat, però sí que és necessària l'esmentada intervenció per a tot escrit i actuació posterior .

Podeu sol·licitar-les mitjançant un escrit que contingui:

- la vostra identificació: nom i cognoms, DNI, estat civil, professió, domicili, nom de l'altre cònjuge i si hi ha o no fills;
- els fets que motiven la sol·licitud;
- la intenció d'interposar demanda de separació o divorci;
- les mesures concretes que es demanen;
- la documentació acreditativa necessària.

Els efectes i les mesures provisionals prèvies acordades queden sense efecte si, en els 30 dies següents a la seva adopció, no es presenta la demanda de separació o divorci davant el jutge corresponent..

Dades de la notificació

Localitat

Hora i data

Signatures

La persona perjudicada coneix els seus drets i per això signa aquesta acta i se'n queda una còpia.

Signatura de la persona perjudicada

Signatura i número de l'agent que fa la notificació

El jutjat de primera instància o jutjat de violència sobre la dona que tingui coneixement de la instrucció de la causa (VIOLÈNCIA DE GÈNERE).

El Servei d'Orientació Jurídica del Departament de Justícia disposa d'un equip d'especialistes que poden assessorar-vos jurídicament. Aquest Servei es troba a les adreces que consten en full annex.

.../...

També podeu demanar el nomenament d'advocat d'ofici que us assistirà, assessorarà i defensarà en les actuacions policials i judicials (tant penals com civils) que se'n derivin.

Annex de l'Acta d'informació de drets a la víctima d'actes de violència en l'àmbit de la llar (N 02.c)

Telèfons d'interès

- Servei d'atenció telefònica 24 hores per a les dones: 900 900 120
- Telèfon d'atenció a la víctima: 900 121 884
- Telèfon dels Mossos d'Esquadra: 112
- Telèfon d'emergències socials: 112
- Telèfon d'Atenció al Ciutadà de la Generalitat: 012

Adreces d'interès

- A qualsevol jutjat de guàrdia
- Al centre hospitalari més proper al domicili en cas de lesions psicofísiques
- A les Oficines d'Atenció a la Victima:
 - BARCELONA: Gran Via de les Corts Catalanes, 111, edifici I, planta 3 per l'atenció al públic i planta 13 per a oficines, 08014 Barcelona
Telèfon 900 12 18 84 Fax: 935 54 90 64
Horari d'atenció: de dilluns a divendres de 09:00 a 15:00h (tardes amb cita prèvia)
 - GIRONA: Pl. Josep Ma. Lidon i Corbí 1, Palau de Justícia, 17001 Girona.
Telèfon: 972 942 567 Fax: 972 942 376
Horari d'atenció: de dilluns a divendres de 09:00 a 15:00h (tardes amb cita prèvia)
 - LLEIDA: C/ Canyeret núm. 21-23, baixos, 25004 Lleida.
Telèfon: 973 725 505 Fax: 973 755 741
Horari d'atenció: de dilluns a divendres de 09:00 a 15:00h (tardes amb cita prèvia)
 - TARRAGONA: Av. Lluís Companys núm. 10, 4ª planta, 43005 Tarragona.
Telèfon: 977 920 108 Fax: 977 920 109
Horari d'atenció: de dilluns a divendres de 09:00 a 15:00h (tardes amb cita prèvia)
 - TERRES DE L'EBRE: Plaça dels Estudis s/n (seu dels Jutjats), 43500 Tortosa
Telèfon: 977 510 283 Fax: 977 448 089
Horari d'atenció: de dilluns a divendres de 09:00 a 15:00h (tardes amb cita prèvia)

Adreces del Servei d'Orientació Jurídica del Departament de Justícia

- Balaguer Pg. Àngel Guimerà, s/n (edifici dels jutjats) 25600 Balaguer
- Barcelona València, 344 08009 Barcelona
- Barcelona (àmbit Laboral i Seguretat Social) Rda. Sant Pere, 41, 5a 08010 Barcelona
- Blanes Ter, 5117300 Blanes
- Cervera Estudivell, 15 (edifici dels jutjats) 25200 Cervera
- Esplugues de Llobregat (Delegació del Col·legi de Sant Feliu de Llobregat) Tomàs Breton, 3208950 Esplugues de Llobregat
- Figueres Llers, 1317600 Figueres Tel. 972 67 00 45
- Girona Av. Ramon Folch, 4-6 (edifici dels jutjats) 17001 Girona
- Granollers Av. del Parc, 7, planta baixa (edifici dels jutjats) 08400 Granollers
- Lleida Canyeret, s/n, planta baixa (edifici del Canyeret) 25007 Lleida
- Manresa Sant Joan Baptista de la Salle, 4 3r08240 Manresa

.../...

.../...

Martorell(Delegació del Col·legi de Sant Feliu de Llobregat)Ptge. Sindicat, s/n (edifici Solàrium) 08760 Martorell
Mataró Méndez Núñez, s/n 08802 Mataró
Mollet del Vallès (Delegació del Col·legi de Granollers)Anselm Clavé, 2, 2n (edifici dels jutjats) 08100 Mollet del Vallès
Reus Av. Marià Fortuny, 83 43203 Reus
Rubí (Delegació del Col·legi de Terrassa)Pere Esmèndia, 15 (edifici dels jutjats) 08191 Rubí
Sabadell Av. Francesc Macià, 34, 1r (edifici jutjats) 08206 Sabadell
Sant Cugat del Vallès Cánovas del Castillo, 50 (casa Mònaco) 08190 Sant Cugat del Vallès
Sant Feliu de Llobregat Dalt, 10, 1r (edifici dels jutjats) 08980 Sant Feliu de Llobregat
La Seu d'UrgellTres Ponts, s/n (edifici jutjats) 25700 Seu d'Urgell
Tarragona Av. Lluís Companys, s/n, planta baixa (Palau de Justícia) 43005 Tarragona
Terrassa Gabriel Querol, 21-23 (edifici dels jutjats) 08221 Terrassa
Tortosa Plaça Estudis, 4 2n (edifici dels jutjats) 43500 Tortosa
TremPg. Pare Manyanet, 38 (edifici dels jutjats) 25620 Tremp
Vic Plaça Miquel de Clariana, 2 (suport administratiu)08500 Vic Tel. 93 889 33 43
Vic Morgades, 208500 Vic

En compliment de la LO 15/1999, de Protecció de dades de caràcter personal, us informem que, amb la finalitat de gestionar aquest document, les vostres dades s'inclouran en els fitxers SIP PF o SIP MIEN. I podran ser cedides d'acord amb la normativa aplicable. Podeu exercir el dret d'accés, rectificació i cancel·lació davant el director general de la Policia (Trev. De les Corts, 319-321, 08029 Barcelona).

N02.e Acta d'informació de drets a la víctima de violència de gènere
(Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social)

Dades de la unitat instructora

Comissaria

Unitat policial

Dades de la persona perjudicada

Nom, cognoms i document d'identitat (tipus, país, número)
amb DNI (Espanya) número

Informació de drets

D'acord amb el títol II Drets de les dones víctimes de violència de gènere de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i l'art. 31 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, us informem del següent:

Residència temporal i treball de dones estrangeres víctimes de violència de gènere

Si sou una dona estrangera que us trobeu en situació irregular, us informem que la Llei orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, preveu que no s'ha d'incoar l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'art. 53.1.a, i s'ha de suspendre l'expedient administratiu sancionador que s'hagi incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la denúncia o, si s'escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució eventualment acordades, per part de l'òrgan competent en matèria d'estrangeria.

Si us trobeu en la situació descrita a l'apartat anterior, podeu sol·licitar una autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals a partir del moment en què s'hagi dictat una ordre de protecció al vostre favor o, en el seu defecte, un informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere. Aquesta autorització no es resol fins que no conclougi el procediment penal.

En el moment de presentació de la sol·licitud, o en qualsevol altre posterior al llarg del procés penal podeu sol·licitar, personalment o mitjançant un representant, una autorització de residència per circumstàncies excepcionals a favor dels vostres fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats, o una autorització de residència i treball en el cas que fossin majors de 16 anys i que es trobin a Espanya en el moment de la denúncia.

.../...

.../...

Sens perjudici de l'anterior, l'autoritat competent per atorgar l'autorització per circumstàncies excepcionals us pot concedir una autorització provisional de residència i treball i, si s'escau, les autoritzacions de residència provisionals a favor dels vostres fills menors d'edat o amb discapacitat, o de residència i treball si són més grans de 16 anys i que es trobin a Espanya en el moment de la denúncia.

Quan el procediment penal conclouï amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es dedueixi que heu estat víctima de violència de gènere, inclòs l'arxivament de la causa pel fet que l'imputat es troba en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, se us ha de notificar la concessió de les autoritzacions sol·licitades. En el supòsit que no s'hagi sol·licitat, se us informarà de la possibilitat de concedir-les, i se us ha d'atorgar un termini per a la seva sol·licitud.

Si del procediment penal conclòs no se'n pot deduir la situació de violència de gènere, s'ha d'incoar l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'article 53.1.a o s'ha de continuar, en el supòsit que s'hagi suspès inicialment.

Finalment, us comuniquem que us heu d'adreçar a l'oficina d'estrangers corresponent per rebre la informació sobre els tràmits corresponents per tal de regularitzar la vostra situació administrativa a Espanya.

Dret a la informació (art. 18)

Independentment de la situació administrativa en què us trobeu, teniu dret a rebre plena informació i assessorament adequat a la vostra situació personal, a través dels serveis, organismes o oficines que tinguin les administracions públiques.

Aquesta informació ha de contenir les mesures previstes a la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere relatives a la vostra protecció i seguretat, i els drets i ajudes que s'hi preveuen, així com la referent al lloc de prestació dels serveis d'atenció, emergència, suport i recuperació integral.

Dret a l'assistència social integral (art. 19 Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere)

Teniu dret a l'assistència dels serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acollida i de recuperació integral.

Aquests serveis impliquen especialment: informació, atenció psicològica, suport social, seguiment de les reclamacions dels vostres drets, suport educatiu a la unitat familiar, formació preventiva en els valors d'igualtat dirigida al vostre desenvolupament personal i a l'adquisició d'habilitats en la resolució no violenta de conflictes, i suport a la formació i inserció laboral.

Aquests serveis han d'actuar coordinadament i en col·laboració amb els cossos

.../...

.../...

de seguretat, els jutges de violència sobre la dona, els serveis sanitaris i les institucions encarregades de prestar assistència jurídica a les víctimes, de l'àmbit geogràfic corresponent, i poden sol·licitar al jutge les mesures urgents que considerin necessàries.

També tenen dret a l'assistència social integral a través d'aquests serveis socials, els menors que es trobin sota la pàtria potestat o guarda i custòdia de la persona agredida.

Drets laborals i de seguretat social i drets de les funcionàries públiques (art. 21, 24, 25 i 26 Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere)

a) Si sou treballadora per compte d'altri, teniu dret, en els termes previstos a l'Estatut dels treballadors, a la reducció o reordenació del vostre temps de treball, a la mobilitat geogràfica, al canvi de centre de treball, a la suspensió de la relació laboral amb reserva de lloc de treball i a l'extinció del contracte de treball.

Aquests darrers dos casos que preveu l'apartat anterior: la suspensió i l'extinció del contracte de treball donen lloc a la situació legal d'atur en els termes que preveu la Llei general de la Seguretat Social. El temps de suspensió es considera com a període de cotització efectiva als efectes de les prestacions de Seguretat Social i d'atur. En els supòsits de suspensió del contracte, la reincorporació posterior s'ha de realitzar en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió.

Les absències o faltes de puntualitat en el treball, motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència de gènere, es consideren justificades quan així ho determinin els serveis socials d'atenció o els de salut, segons sigui el cas, sense perjudici que aquestes absències siguin comunicades per la treballadora a l'empresa al més aviat possible.

b) Si sou treballadora per compte propi, en el cas que cessi la vostra activitat per fer efectiva la vostra protecció o el vostre dret a l'assistència social integral, se suspèn la vostra obligació de cotitzar durant un període de sis mesos, que seran considerats com de cotització efectiva a l'efecte de les prestacions de seguretat social i la vostra situació es considera assimilada a l'alta.

c) Si sou funcionària pública teniu dret a la reducció o reordenació del vostre temps de treball, a la mobilitat geogràfica de centre de treball i a l'excedència en els termes establerts a la legislació específica. Les absències totals o parcials al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència de gènere, es consideren justificades en els termes previstos per la legislació específica.

En els tres supòsits ressenyats, la situació de violència de gènere que dóna lloc al reconeixement d'aquests drets s'ha d'acreditar amb l'ordre de protecció a favor de la víctima. Excepcionalment, es podrà acreditar aquesta situació amb

.../...

.../...

l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de què la demandant és víctima de violència de gènere, fins que es dicti l'ordre de protecció.

Ajuts socials (art. 27 Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere)

Si no teniu rendes superiors, en còmput mensual, al 75 per 100 del salari mínim interprofessional, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries, rebreu una ajuda de pagament únic, sempre que es presumeixi que, a causa de la vostra edat, falta de preparació general o especialitzada i circumstàncies socials, tindreu dificultats especials per obtenir una ocupació i per la circumstància esmentada no participareu en els programes d'ocupació establerts per a la vostra inserció professional.

L'import d'aquesta ajuda és equivalent al de sis mesos de subsidi per atur. Si teniu reconeguda oficialment una minusvalidesa en grau igual o superior al trenta-tres per cent, l'import és equivalent a dotze mesos de subsidi per atur.

Si teniu responsabilitats familiars, l'import pot arribar al d'un període equivalent al de divuit mesos de subsidi d'atur o de vint-i-quatre mesos si la víctima o algú dels familiars que conviu amb ella té reconeguda oficialment una minusvalidesa en grau igual o superior al trenta-tres per cent.

La situació de violència de gènere que dona lloc al reconeixement d'aquestes ajudes s'acredita amb l'ordre de protecció a favor de la víctima. Excepcionalment, es podrà acreditar aquesta situació amb l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de què la demandant és víctima de violència de gènere, fins que es dicti l'ordre de protecció.

Aquestes ajudes seran compatibles amb qualsevol de les previstes a la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Accés a l'habitatge i residències públiques per a gent gran (art. 28)

La dona víctima de violència de gènere serà considerada dins dels col·lectius prioritaris en l'accés a habitatges protegits i residències públiques per a gent gran, en els termes previstos a la legislació aplicable.

D'acord amb el punt g) de l'article 2 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, de l'Assistència Jurídica Gratuïta, us informem del següent:

Assistència jurídica gratuïta

Amb independència de l'existència de recursos per litigar, es reconeix el dret d'assistència jurídica gratuïta a les víctimes de violència de gènere. La condició de víctima s'adquireix quan es formulï una denúncia o querrela, o s'iniciï un procediment penal pels delictes esmentats, i es manté mentre romangui en vigor el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'hagi dictat

.../...

.../...

sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perd en cas de sentència absolutòria ferma o arxivament ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins aquell moment.

Dades de la notificació

Localitat

Hora i data

Signatures

La víctima coneix els seus drets i per això signa aquesta acta i se'n queda una còpia.

Persona perjudicada

Agent que fa la notificació

N 04 Acta d'informació del contingut de l'article 464 del Codi penal

Notificació d'informació a la persona denunciant, part o imputat, advocat, procurador, perit, intèrpret o testimoni

Dades de la unitat instructora

Comissaria

Unitat policial

Dades de la persona perjudicada

Nom, cognoms i document d'identitat (tipus, país i núm.)

amb DNI (Espanya) núme

Informació

Article 464 del Codi penal:

1. Aquell que amb violència o intimidació intenti influir directament o indirectament en el denunciant, part o imputat, advocat, procurador, perit, intèrpret o testimoni en un procediment perquè modifiqui la seva actuació processal ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a quatre anys i multa de sis a vint-i-quatre mesos.

Si l'autor del fet aconseguix el seu objectiu, se li ha d'imposar la pena en la seva meitat superior.

2. S'han d'imposar les mateixes penes a aquell que realitzi qualsevol acte atemptatori contra la vida, integritat, llibertat sexual o béns, com a represàlia contra les persones esmentades en l'apartat anterior, per la seva actuació en un procediment judicial, sense perjudici de la pena que correspongui a la infracció de la qual aquests fets són constitutius.

Dades de la notificació

Localitat (Comarca)

Hora i data

Signatures

La persona sotassignada coneix la informació continguda en aquesta acta, la signa en prova de conformitat i se'n queda una còpia.

Persona perjudicada

Agent que fa la notificació

JUZGADO DE VIOLENCIA SOBRE LA MUJER
NUMERO DE

PROCEDIMIENTO: DILIGENCIAS URGENTES
MAGISTRADO-JUEZ EN SUSTITUCIÓN ORDINARIA:

AUTO DE ORDEN DE PROTECCIÓN

En a 2 de Enero de

HECHOS

ÚNICO: Las presentes actuaciones se inscriben en el marco de un procedimiento incoado sobre la base de una denuncia interpuesta por [redacted] contra su pareja sentimental [redacted] por varios celitos de malos tratos, lesiones y amenazas en el ámbito familiar de los artículos 147.1, 153 y 169 del Código Penal. A la denuncia se acompañaba modelo relleno de solicitud de orden de protección.

Habiéndose recibido declaración a la perjudicada (quien se ratificó tanto en la denuncia como en la solicitud de orden de protección) y al imputado, incorporado que ha sido el informe médico forense, y practicada la comparecencia del artículo 544 ter de la LECRIM, han quedado los autos pendientes de resolución.

RAZONAMIENTOS JURÍDICOS

PRIMERO: EL ARTÍCULO 544 TER DE LA LEY DE ENJUICIAMIENTO CRIMINAL, SEGÚN REDACCIÓN DADA POR LA LEY ORGÁNICA 15/2003, DE 25 DE NOVIEMBRE, DISPONE QUE "El Juez dictará orden de protección para las víctimas de violencia doméstica en los casos en que, existiendo indicios fundados de la comisión de un delito o falta contra la vida, integridad física o moral, libertad sexual, libertad o seguridad de alguna de las personas mencionadas en el artículo 173.2 del Código Penal, resulte una situación objetiva de riesgo para la víctima que requiera la adopción de alguna de las medidas de protección reguladas en este artículo". El apartado sexto del citado artículo regula las medidas de carácter penal pudiendo consistir en cualquiera de las previstas en la legislación procesal. Las medidas de naturaleza civil deberán ser solicitadas por la víctima y podrán consistir en la atribución del uso y disfrute de la vivienda familiar, determinar el régimen de custodia, visitas, comunicación y estancia con los hijos, el régimen de prestación de alimentos, así como cualquier disposición que se considere oportuna.

Con las citadas medidas se trata de atajar desde el inicio cualquier conducta que en el futuro pueda degenerar en hechos aún más graves, aunando tanto las medidas cautelares penales sobre el agresor (esto es, aquellas orientadas a impedir la realización de nuevos actos violentos), como las medidas protectoras de índole civil y social que eviten el desamparo de las víctimas de la violencia doméstica y den respuesta a su situación de especial vulnerabilidad.

SEGUNDO: MEDIDAS SOLICITADAS DE NATURALEZA PENAL.

A.- MEDIDA DE ALEJAMIENTO: Interesa primeramente el/la Representante del Ministerio Fiscal y el/la Letrado/a de la víctima que, de conformidad con el artículo 544 ter 6 en relación con los artículos 13 y 544 bis de la Ley de Enjuiciamiento Criminal se imponga a cargo de [redacted] una medida cautelar consistente en que se le prohíba acercarse a [redacted] su

domicilio o lugar de trabajo en una distancia inferior a 200 metros y la de comunicarse con ella por cualquier medio.

La adopción de una medida de prohibición de acercarse a la víctima, en cuanto que limitativa de la libertad ambulatoria, tiene la condición de medida excepcional, de tal manera que, sujeta a criterios restrictivos, la misma únicamente debe adoptarse si, además de concurrir uno de los delitos del artículo 57 del CP (o resultar la víctima una de las personas contenidas en el artículo 173.2 del mismo texto legal); existe una situación objetiva de riesgo o integridad física para la víctima o, al menos una situación de temor real en la misma generada como consecuencia de las conductas del denunciado.

Pues bien, en el presente caso nos encontramos con que:

1.- Concurre el primero de los requisitos, pues no en vano, se denuncian varios delitos de malos tratos, lesiones y amenazas en el ámbito familiar de los artículos 147.1, 153 y 169 del Código Penal y denunciante y denunciado han tenido una relación asimilada a la conyugal con convivencia durante aproximadamente 6 años, teniendo una hija en común de seis meses de edad.

2.- Concurre también a priori el segundo de los requisitos (a falta claro está de la práctica de otros elementos de prueba como podría ser la exploración del menor

/ la incorporación de partes de lesiones sobre la asistencia médica recibida por la lesionada en episodios anteriores), y ello pese a la negativa del denunciado de haber tenido participación alguna en los mismos pues: a) la perjudicada, después de haberse ratificado íntegramente en la denuncia ha relatado varios episodios de violencia doméstica (el último de ellos acaecido entre la tarde del día de [redacted] y la madrugada [redacted] que han incluido golpes, bofetadas y empujones así como insultos y amenazas de muerte; b) consta una parte del [redacted] sobre la base de la asistencia que la lesionada recibió en el

servicio de urgencias a [redacted] (esto es, escasas horas después de que se produjeran los hechos) y en el que se objetivaron en la denunciante unas lesiones compatibles con el relato de hechos por la misma aportado; c) el propio médico forense ha podido constatar la existencia de dichas lesiones en la Sra. [redacted] y de cuyo origen el denunciado no ha sabido dar una explicación razonable (pese a manifestar que las lesiones de la denunciante se las había producido al golpearse con el marco de la puerta y al realizar el denunciado un movimiento de estiramiento de la muñeca para evitar que la misma cayera por las escaleras); d) la propia denunciante ha manifestado en su declaración que si no había denunciado los hechos hasta la fecha ello se había debido a que tenía miedo por lo que pudiera pasar, y que, una vez denunciados, todavía tenía más miedo de lo que le pudiera hacer el denunciado como represalia a ello.

En consecuencia en virtud de la solicitud de la denunciante y del Ministerio Fiscal en la comparecencia celebrada en el día de hoy de conformidad con el artículo 544 ter, atendidas las circunstancias del caso, y la situación generada después de la comisión de determinados hechos, la probabilidad de enfrentamientos mutuos en caso de proximidad personal futura entre el denunciado y la víctima, las consecuencias que los hechos denunciados tienen para la perjudicada y en aras a evitar males mayores, procede acordar de conformidad con el artículo 13 y 544 bis de la Ley de Enjuiciamiento Criminal la medida cautelar (si bien limitándola en cuanto a la distancia, que se estima conveniente en que no supere los 50 metros, con objeto de evitar futuros quebrantamientos de condena no intencionados que podrían llegar a producirse de fijarse una distancia mayor y, fundamentalmente en atención al lugar de recogida y entrega de la menor al que posteriormente nos referiremos y que podría ser el domicilio de la abuela materna -cercano al de la denunciante-).

Por ello procede fijar a cargo [redacted] una medida cautelar de prohibición de aproximación a [redacted] en un radio inferior a 50 metros desde donde la misma se encuentre en cada momento, así como la de comunicarse con la misma por cualquier medio.

En cuanto a la duración de la medida, se estima adecuado fijar una vigencia de dos años a contar desde el día de hoy, 2 de Enero de [redacted] finalizando a las 23,59 horas

del día [redacted] salvo que dentro de dicho plazo la medida sea dejada sin efecto, ampliada, reducida o sustituida por otra de igual naturaleza en una ulterior resolución judicial.

B.- PRIVACIÓN CAUTELAR DEL DERECHO A LA TENENCIA DE ARMAS.

La condición en el denunciante de [redacted] aconseja que, de cara a garantizar la seguridad e integridad física de la víctima, deba a procederse a la privación cautelar del derecho a la tenencia y porte de armas.

En cuanto a la duración de la medida, se estima adecuado fijar una vigencia de dos años a contar desde el día de hoy, 2 de Enero de [redacted] (finalizando a las 23,59 horas del día 2 de Enero de [redacted]), salvo que dentro de dicho plazo la medida sea dejada sin efecto, ampliada, reducida o sustituida por otra de igual naturaleza en una ulterior resolución judicial.

TERCERO: EN CUANTO A LAS MEDIDAS DE NATURALEZA CIVIL, y teniendo en cuenta la solicitud de la denunciante y del Ministerio Fiscal en la comparecencia celebrada en el día de hoy de conformidad con el artículo 544 ter, atendidas las circunstancias del caso y la situación generada después de la comisión de determinados hechos se impone la adopción de medidas de carácter civil de protección para la víctima y el hijo menor de edad cuyo interés prevalece sobre otras consideraciones y fundamentalmente sobre los posibles intereses o facultades que pudieran ostentar quienes aparezcan como presuntos responsables.

Conforme a lo dispuesto en el art. 544 ter. 7 de la LECRIM, al no haber sido adoptadas previamente medidas civiles en el orden jurisdiccional civil y existiendo un hijo en común (la menor [redacted]) procede acordar las medidas de naturaleza civil que se recogen en la parte dispositiva de esta resolución (sin perjuicio de lo que en el procedimiento legal adecuado puedan instar las partes), teniendo en cuenta:

a) la voluntad manifestada por la denunciante de ir a residir en compañía de su hija al domicilio que la misma tiene alquilado en [redacted] y que, por el contrario, y por el momento, el denunciado va a continuar residiendo en la Localidad de [redacted]

b) que, según declaración de las partes, los ingresos del denunciado son en la actualidad de unos [redacted] Euros al mes, y los de la madre de unos [redacted] euros mensuales;

c) la ausencia de riesgo físico para la menor [redacted] (reflejado en la ausencia de episodios de violencia física sobre la misma por parte del imputado, según reconoció la propia denunciante);

d) que en la presente resolución se va a acordar una medida cautelar de prohibición de aproximación del padre D. [redacted] a [redacted] (madre de la menor);

e) que la menor en la actualidad posee tan sólo 6 meses de edad y acude a una guardería [redacted];

f) que el denunciado trabaja en el [redacted] por turnos sobre la base de un cuadrante anual.

En cualquier caso se hace necesario recordar a las partes que las medidas de naturaleza civil que se acuerden en la presente resolución tienen una vigencia temporal de 30 días (período dentro del cuál deberán ser ratificadas, mantenidas o dejadas sin efecto por el Juez que se considere competente –Juzgado de Violencia sobre la mujer de [redacted] previa la presentación de la oportuna demanda civil).

En atención a todo lo expuesto,

PARTE DISPOSITIVA

ACUERDO LA ADOPCIÓN DE LA PRESENTE ORDEN DE PROTECCIÓN, QUE COMPRENDE LAS SIGUIENTES MEDIDAS:

A.- MEDIDAS CAUTELARES DE NATURALEZA PENAL:

1.- Se impone cautelarmente _____ la prohibición de aproximarse _____ en un radio inferior a 50 metros desde donde la misma se encuentre en cada momento y la de comunicarse con la misma por cualquier medio. Esta medida tendrá una vigencia "máxima" de dos años a contar desde el día de hoy, 2 de Enero de _____ (finalizando a las 23,59 horas del día 2 de Enero de _____ salvo que dentro de dicho plazo la medida sea dejada sin efecto, ampliada, reducida o sustituida por otra de _____ una ulterior resolución judicial.

2.- Se impone cautelarmente a _____ la medida de privación del derecho a la tenencia y porte de armas. Esta medida tendrá una vigencia "máxima" de dos años a contar desde el día de hoy, 2 de Enero de _____ (finalizando a las 23,59 horas del día 2 de Enero de _____ salvo que dentro de dicho plazo la medida sea dejada sin efecto, ampliada, reducida o sustituida por otra de igual naturaleza en una ulterior resolución judicial.

B.- MEDIDAS CAUTELARES DE NATURALEZA CIVIL: Como tales se acuerdan las siguientes medidas de carácter civil:

1.- Se atribuye a la madre _____ la guarda y custodia de la menor _____ continuándose el ejercicio de la potestad parental por ambos progenitores.

2.- No se realiza atribución alguna del uso y disfrute del domicilio conyugal (en atención a que la progenitora custodia ha manifestado su voluntad de trasladarse en compañía de la menor a un domicilio distinto de donde reside el denunciado).

3.- Se establece un régimen de visitas consistente en que el padre D. _____ pueda estar con la menor _____ todos los sábados y domingos alternos desde las 17,00 a las 20,00 horas, así como todos los Miércoles desde las 17,00 a las 20,00 horas sin pernocta (con excepción de las semanas en que al denunciado correspondiera el turno de tarde en su puesto de trabajo, -a cuyo efecto se establece a cargo de _____ la obligación de remitir a la madre de la denunciante y de aportar a los autos en el plazo improrrogable de tres días una copia del cuadrante anual de turnos-). Las entregas y recogidas de la menor deberán hacerse por la abuela materna _____ denunciado _____

(o al familiar que éste autorice mediante comunicación previa a dicha abuela materna) en el domicilio de la primera sito en _____. El primer fin de semana en que el padre podrá estar con la menor será el que comience el día 11 de Enero de _____

4.- Se establece en concepto de pensión de alimentos con la que el padre deberá contribuir al levantamiento de las cargas familiares en relación con la _____ la cantidad de _____ la cuál deberá ser ingresada dentro de los cinco primeros días de cada mes en el número de cuenta corriente de la Entidad _____ número _____

5.- Ambos progenitores deberán contribuir por mitad al abono de los gastos extraordinarios generados por la crianza de la menor. Podrán considerarse como tales los consistentes en gastos dimanantes de largas enfermedades, gastos farmacéuticos, intervenciones quirúrgicas, gastos odontológicos y oftalmológicos y otros análogos en la cuantía no cubiertos por la Seguridad Social, previa notificación del hecho que origine el

gasto y su cuantía (sin que pueda extenderse, de modo imperativo a viajes escolares, clases particulares o actividades extraescolares, pues los mismos o no son ineludibles, o han de refundirse dentro de la pensión alimenticia mensual -SSAP de Castellón de 17 d abril de 2007 y 19 de sep. de 2006, SAP Guipúzcoa Secc. 3ª de marzo 1999, AP de Navarra sección 2ª de 22 de abril de 2002 EDJ2002/19456, SAP de Tenerife, sección 4ª, de 22 de mayo de 2002 , SAP Zaragoza de 14 de octubre de 2001, entre otras).

Notifíquese la presente resolución a las partes, advirtiéndoles que la misma no es firme, y que contra ella cabe la interposición de recurso de **REFORMA** y/o subsidiario de **APELACIÓN**.

Adviértase con la notificación a las partes que **las medidas de naturaleza civil acordadas en la presente resolución tienen una vigencia temporal de 30 días** (período dentro del cuál deberán ser ratificadas, mantenidas o dejadas sin efecto por el Juez que se considere competente --Juzgado de Violencia sobre la mujer de [redacted] previa la presentación de la oportuna demanda civil).

Remítase testimonio de la presente para su inscripción en el Registro Central para la Protección de la Víctimas de la Violencia Doméstica, y ello a los efectos oportunos.

Procédase a la inscripción de la presente Orden de protección en el registro de las de su clase, y ello a los efectos oportunos.

Oficiese al Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya para que tome conocimiento de las medidas cautelares adoptadas en la presente resolución.

Háganse los requerimientos y apercibimientos oportunos al denunciado D. [redacted] y en particular que el quebrantamiento de la medida de alejamiento es constitutiva de un delito de quebrantamiento de medida cautelar del artículo 468.2 del Código Penal castigado con la pena de prisión de seis meses a un año).

Así por este mi auto lo acuerdo, mando y firmo:

El Magistrado-Juez

DILIGENCIA: Seguidamente se cumple lo acordado, de lo que DOY FE.

**JUZGADO DE VIOLENCIA SOBRE LA MUJER
NUMERO 1 -**

Procedimiento: Diligencias urgentes - Juicio rápido

DECLARACIÓN DE PERJUDICADO

En Tarragona, a

Nombre y apellidos:

DNI nº

nacida en

el día

nacionalizada en España con

hija de

y de

con domicilio en

Ante S.Sª, con mi asistencia, comparece la persona arriba indicada, la cual previamente ha sido informada de la obligación que le impone la Ley de ser veraz y de las penas señaladas al reo de falso testimonio en materia criminal, y que tras prometer decir la verdad, acredita ser y llamarse como queda dicha y concurrir en él cuantas circunstancias identificativas arriba se consignan.

En este acto se le instruye del derecho que asiste al ofendido y perjudicado por el delito, a mostrarse parte en el proceso, interviniendo en él, mediante el nombramiento de abogado y procurador o, en su caso, solitar que le sean nombrados de oficio, al objeto de ejercitar las acciones civiles y penales que procedan, o solamente unas u otras, según le convengan. Este derecho deberá ejercitarse antes del trámite de calificación del delito.

Igualmente se le instruye de que en caso de no personarse en la causa, el Ministerio Fiscal ejercitará las acciones civiles que le correspondan para obtener la restitución, reparación o indemnización del daño causado, salvo renuncia expresa a las mismas.

Respecto a las víctimas de delitos violentos con resultado de muerte, lesiones corporales graves o daños graves en la salud física o mental, así como de delitos contra la libertad sexual, podrán acceder al sistema de ayudas públicas contempladas en la Ley 35/95, debiendo efectuar dicha solicitud dentro del plazo de un año a contar desde la fecha de los hechos, dirigiendo sus solicitudes al Ministerio de Economía y Hacienda.

En el acto es asistida por el letrado del turno de víctimas

Asisten, asimismo, el Ministerio Fiscal y el letrado
en representación de la defensa.

Se realiza la información prevista en el art. 416 de la LECrim, instruyéndole del derecho que le asiste de no declarar contra el denunciado.

Convenientemente interrogado en relación a los hechos que motivan las presentes, manifiesta: Que desea declarar.

Annex 2

Model de questionari i exemple

Model de qüestionari

A continuació trobem el qüestionari format per tretze ítems i realitzat a deu dones que van patir maltractament per part de les seves parelles:

- 1- Quin tipus de violència va patir?**
- 2- Li donava les culpes per tot?**
- 3- Minimitzava i justificava la violència?**
- 4- Tenia creences distorsionades sobre la dona i els rols de gènere?**
- 5- Consumia alcohol o altres drogues?**
- 6- Ell ha patit alguna malaltia mental o física en el passat?**
- 7- Era un home sociable?**
- 8- Era un home gelós?**
- 9- Tenia antecedents per violència?**
- 10- Utilitzava sempre la violència per solucionar els problemes?**
- 11- Ha decidit ell, posteriorment, rebre teràpia psicològica?**
- 12- Ell va ser testimoni de violència en la seva infància?**
- 13- Quant de temps passa fins que decideix trencar la convivència amb ell?**

Com hem mencionat a la metodologia, les respostes per part de les dones foren variades, algunes van respondre amb ‘sí’ o ‘no’, i altres van desenvolupar allò que pensaven. Trobem un exemple a continuació:

1- ¿Qué tipo de violencia sufrió?

‘‘Sufri violencia física, psicológica y sexual’’.

2- ¿Le echaba las culpas por todo?

‘‘Más bien me criticaba por todo. A veces decía que era porque le gusta ser malo y se reía con sadismo de las salvajadas que me había hecho o se burlaba al verme llorar o intentar escapar. A veces él pedía perdón culpando a su carácter (decía que se le cruzaban los cables), la educación que recibió, su trastorno de personalidad (diagnosticado), se consideraba víctima del destino y de su historia vital que decía que le empujaba a ser violento y mezquino’’.

3- ¿Minimizaba y justificaba su violencia?

‘‘Horas o días después daba la vuelta a lo sucedido, lo minimizaba y se lo reinventaba, cambiaba el orden de lo ocurrido y me culpaba de cualquier nimiedad para justificarse.

Después de la denuncia se ha quitado la careta, ha cometido varios delitos contra mí, para ‘‘vengarse’’ porque dice que le he puesto yo en sambenito de maltratador que le humilla, y ha mentido en todo tanto a la gente de la calle como a la Guardia Civil y en el Juzgado, culpándome de cosas que se inventa y hasta ha querido anular la sentencia, diciendo en el juzgado que en realidad mintió al confesarse culpable y que la maltratadora era yo.

Siempre ha minimizado tanto la violencia como las lesiones gravísimas, y se ha negado siempre a cualquier conversación sobre eso’’.

4- ¿Tenía creencias distorsionadas sobre la mujer y los roles de género?

‘‘Sí. Decía que ‘‘un hombre que se viste por los pies no debe consentir que su mujer trabaje’’. Pero cuando me dejó inválida y no pude ya traer dinero, me exigía dinero y que trabajase. ‘‘Vaga, parásita, no comes porque esta comida la he pagado yo’’.

Declaró en el juicio que me puso el cuchillo en el cuello porque yo no le dejé ese día ‘‘tocarme’’ y eso le humilló sexualmente, ya que era su ‘‘derecho’’. Tengo frases

escritas como ‘haces lo que debes sin pedir mi permiso’, ‘por qué haces tal cosa, si yo no te lo he ordenado’, ‘esa sí que es una buena madre, que no trabajó nunca para cuidar muy bien de sus hijos’, ‘una mujer como Dios manda debe poner los garbanzos en remojo y no precocinados’, ‘una mujer casada no puede salir de casa después de las 10 de la noche o es una puta’, ‘las mujeres que se divorcian son unas putas, que se lían con otros y abandonan a sus pobres maridos’, ‘yo es que soy muy hombre y por eso necesito ir de putas’, ‘en esta casa se come lo que yo diga, solo faltaría que una mujer decida...’, ‘esa zorra ha denunciado a un pobrecito, porque le amenazó a ella y a sus hijos en la calle con una escopeta, si seguramente era una broma...’, ‘a las mujeres habría que abrirlas en canal como a los cerdos’.

Pero a la vez era muy zalamero y servil con otras mujeres, y públicamente se declaraba no machista, muy comprensivo con ellas y criticando abiertamente a los maridos poco amables.

En los buenos momentos era híper protector hasta el agobio: me abrochaba el abrigo, me enroscaba la bufanda al cuello, me metía el tenedor en la boca en los bares cuando tomábamos algo, me prohibía salir de casa si hacía calor, me cambiaba las marchas si yo iba conduciendo, aporreaba la puerta del baño hasta que abriese por si me pasaba algo. Además me decía lo que yo podía decir a otros o no, me decía que yo siempre sonrío y eso me pone en peligro porque otros hombres lo podían malentender... Quería hacer de padre, como si yo tuviese dos años. Y a la vez, en casa ocupaba los dos roles tradicionales, tan pronto machito, como débil, sumiso, amo de casa.’

5- ¿Consumía alcohol u otras drogas?

‘Los primeros años no, creo, pero tomaba mucho café. El psiquiatra le prohibió el café y el alcohol y, creo que a partir de ahí sí, bebía mucho a escondidas. Incluso en el trabajo’.

6- ¿Él tenía alguna enfermedad mental?

‘Sí. Él se quejaba de no entender su propio comportamiento desde joven. Conseguí que fuésemos al psicólogo y, a partir de allí, le diagnosticaron. A pesar de que mintió y calló muchas cosas.

A partir del diagnóstico estuvo ingresado 4 meses, pero abandonó la terapia. De vez en cuando volvía a pedirme ayuda y buscar consultas, aunque ahora sé que me mintió y no asistía a las sesiones y nunca se tomó la medicación''.

7- ¿Era un hombre sociable?

''Sí. Muy cariñoso, amable, simpático, servicial y generoso cuando estaba de buenas. Quería que le quisiesen como fuera, pero no tenía amigos. Solo quería caer bien y, al ser muy inseguro, impaciente y nervioso, tenía dificultades y no se daba cuenta de que estaba siendo molesto. De repente aborrecía a gente y dejaba de saludarles''.

8- ¿Era un hombre celoso?

''Muchísimo, pero celoso de todo, de mis hijas (no suyas) si les daba un beso, de que sus hijas (no mías) me contase algún secretillo que no compartiesen con él, de una compañera de clase con la que me viese reír, de mis hermanas si me llamaban por teléfono, de un camarero que me pusiese una tapa más grande que a él, de un compañero mío de trabajo muerto años antes de conocerme él...''

9- ¿Tenía antecedentes por violencia?

''Legales no. Dice que a su primera mujer nunca, pero yo sí le he oído insultarle por teléfono. Por lo visto ella a él siempre le insultó y humilló. A su hermano pequeño deficiente, sí parece que le insultó y agredió mucho. Con hombres fuertes es muy cobarde''.

10- ¿Utilizaba siempre la violencia para solucionar los problemas?

''No. Para huir de los problemas. Él nunca intentó solucionar nada. Estábamos felices y de repente saltaba, evitaba cualquier conversación normal de forma inexplicable, con silencios, insultos, mentiras o violencia. Provocaba conflictos sin motivo. Ahora sé cosas que desconocía entonces, por eso sé que era para esconder sus traiciones de todo tipo''.

11- ¿Ha decidido él, posteriormente, recibir terapia psicológica?

“No, no creo. Yo no denuncié por maltrato, sino que pedí al juzgado tratamiento obligatorio. La psicóloga forense mandó tratamiento y, el Juez, no sé por qué, se lo quitó, y le quitó también la terapia para maltratadores que la Ley ordena”.

12- ¿Fue testimonio de violencia en su infancia?

“Sí, mucha. La ha visto y la ha sufrido en su casa desde muy niño. Aún tiene pesadillas por ello (50 años). Su primer matrimonio, por lo que sé, era muy disfuncional, mucha violencia psicológica hacia él, de sus ex y sus hijas que aún continúa, aunque de puertas para fuera muy correcto.

Sé que ahora está con una mujer que abusa económicamente y le trata como un pelele, y él intenta que le acepte, como hacía con la primera y con su madre”.

13- ¿Cuánto tiempo pasa hasta que decide romper la relación con él?

“Nunca lo decidí. Quizá lo pensé mil veces, pero siempre perdone y luché por ayudarlo a curarse y por salvar la pareja. No denuncié. Fue de oficio por la fuerza. Y dos años después aún continuaba yo tratando de anular la denuncia y salvarle y salvar la pareja. Incluso durante el juicio y después. Si hubiese vuelto, le habría abierto los brazos, sin reproches, a pesar de las vejaciones posteriores a la denuncia.

Estuvimos juntos 13 años. Hace casi tres que le obligaron a irse, yo he perdonado desde el primer día y, aunque ahora le tengo mucho miedo, no estoy segura de qué haría si él volviese arrepentido aún con todo lo que ahora sé.

Creo que aún le quiero mucho y que no sabría darle la espalda, que me dejaría la piel en cuidarle y seguir ayudándole a aprender a ser honesto y feliz”.